

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
กองทุนหมู่บ้านห้วยปลากั้ง
หมู่ที่ 10 ตำบลหมูสี อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต
สาขาเทคโนโลยีการจัดการ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
ปีการศึกษา 2545

มานะ คำละกอ: การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง: กรณีศึกษากองทุนหมู่บ้านห้วยปลากั้ง หมู่ที่ 10 ตำบลหมูสี อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา

อาจารย์ที่ปรึกษา: อาจารย์เทพทวี โชควสิน, 120 หน้า

เพื่อให้โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพจึงให้มีการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน

มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยและกระบวนการที่ทำให้กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ ในกรณีศึกษาเฉพาะกองทุนหมู่บ้านห้วยปลากั้ง ได้ใช้ทฤษฎีเชิงระบบที่เรียกว่าซีพีพีโมเดล (CIPP Model) เป็นเครื่องนำทางในการระบุตัวบ่งชี้และตัวแปร โดยใช้ประชากรในหมู่บ้าน สมาชิกกองทุน ผู้นำหมู่บ้าน ประธานกลุ่มต่างๆเป็นกลุ่มตัวอย่างข้อมูลซึ่งมีระยะเวลาการศึกษาเก็บข้อมูล 10 เดือน เริ่มตั้งแต่เดือนธันวาคม 2544 – กันยายน 2545 จากระยะเวลาที่ศึกษาทำให้ทราบถึงกระบวนการต่างๆ ของกองทุน ทั้งหน่วยระบบ A, B และ C

ผลจากการศึกษาทำให้ทราบว่า กองทุนหมู่บ้านสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้ในระดับหนึ่ง ทำให้หมู่บ้านมีความเข้มแข็ง มีเงินทุนหมุนเวียนมากขึ้น ประชากรมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ณ. ปัจจุบัน ยังไม่มีการส่งคืนเงินกู้เนื่องจากยังไม่ครบกำหนด แต่จากการประเมินสามารถทำให้ทราบว่าผู้กู้แต่ละรายมีขีดความสามารถในการประกอบอาชีพ สามารถส่งคืนเงินกู้และดอกเบี้ยได้ และคณะกรรมการมีการบริหารจัดการที่ดีจึงทำให้กองทุนหมู่บ้านเจริญเติบโตอย่างยั่งยืนต่อไปในอนาคต

สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ

ปีการศึกษา 2545

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

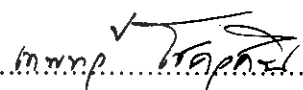
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ร่วมปรึกษา.....

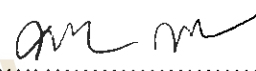
หน้าอนุมัติ

อาจารย์ที่ปรึกษา และกรรมการสอบ ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการ และการประเมินโครงการ ของสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ได้

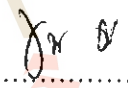
อาจารย์ที่ปรึกษา

.....
(อาจารย์เทพทวี ไชควสิน)

กรรมการสอบ

.....
(อาจารย์ ดร.พัฒนา กิติอาษา)

กรรมการสอบ

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนวัฒน์ ศรีสอ้าน)

อนุมัติให้สารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการ และการประเมินโครงการ

(รองศาสตราจารย์ ทรงพร ทาเจริญศักดิ์)

คณบดีสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม

- ๒ ๓๑.๑๑.๒๕๕๕

วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ผู้จัดทำสารนิพนธ์ต้องขอกราบขอบพระคุณ บุคคล และกลุ่มบุคคลต่างๆ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ ช่วยเหลือ อย่างดียิ่ง ทั้งในด้านวิชาการและ ด้านการดำเนินงานต่างๆ อาทิเช่น

- อาจารย์ เทพทวี โชควศิน อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์
 - ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชนวัฒน์ ศรีสอ้าน
 - อาจารย์ ดร.พัฒนา กิติอาษา
 - ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ขวัญกมล กลิ่นศรีสุข
 - รองศาสตราจารย์ ดร. องค์กร อินทร์มพรรย์
 - คุณน้ำค้าง ชมเมืองปึก ผู้ช่วยอาจารย์ที่ปรึกษา และคณาจารย์ประจำสาขาวิชาเทคโนโลยี การจัดการ สำนักเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ที่ให้คำแนะนำปรึกษาด้าน วิชาการ
 - คุณประเสริฐ จรูญ และพัฒนาการอำเภอปากช่อง ที่ให้คำปรึกษาด้านการปฏิบัติงาน ในพื้นที่ และการสร้างความคุ้นเคยกับชุมชน
 - คุณอรธณพ รอดนิม ประธานบริหารและเจ้าหน้าที่ องค์กรบริหารส่วนตำบลหมูสีให้ ความอนุเคราะห์ในเรื่องอาคารสถานที่ในการจัดเวทีเสวนา ประชาคมระดับตำบล
 - อาจารย์บุญนาค จิตหนัก อาจารย์โรงเรียนบ้านปรางคล้า ให้ความอนุเคราะห์ห้องโสต ทศนุอุปกรณ์ในการจัดทำสารนิพนธ์
 - ผู้นำชุมชน ประธานกองทุน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกกองทุนและชาว บ้านหมู่บ้านหวูปลาทั้งทุกท่านที่ได้ให้การต้อนรับ และมีน้ำใจเป็นอย่างดี คอยให้คำแนะนำใน เรื่องต่างๆ ตลอดจนการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์
 - คุณกิ่งแก้ว แก้วมุงคุณ ที่คอยให้กำลังใจตลอดระยะเวลาในการในการปฏิบัติงาน
- ท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ที่ให้การเลี้ยงดูอบรมและส่งเสริมการศึกษาเป็น อย่างดีตลอดมา จนทำให้ผู้จัดทำสารนิพนธ์ประสบความสำเร็จในชีวิต

มานะ คำละกอ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	ก
หน้าอำนวยการ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญ.....	ง-จ
สารบัญแผนภาพ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญแผนที่.....	ซ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1. หลักการและเหตุผล.....	1
2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ.....	2
3. กรอบความคิดทฤษฎี.....	2
4. วิธีดำเนินการ.....	3
5. ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ.....	4
บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง.....	5
1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์.....	5
2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ 2544.....	6
3. แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือก คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง.....	9
4. แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง	10
5. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง.....	11
6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง....	12
7. การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง.....	15

8. สรุปบทความและข่าวที่สำคัญเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน.....	15
บทที่ 3	
1. วิธีการประเมินโครงการ.....	18
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	19
3. ตัวแปรและตัวชี้วัดในการประเมินโครงการ.....	20
4. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ.....	24
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	24
6. การวิเคราะห์ข้อมูล.....	25
บทที่ 4 ผลการติดตามการประเมินโครงการ.....	
1. ผลการประเมินบริบทชุมชนหมู่บ้านแหวนปลาทัง.....	26
2. ผลการประเมินโครงการ โดยภาพรวม.....	29
3. ผลประมวผลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู้.....	38
4. สรุปวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์.....	39
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	
1. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ.....	44
2. วิธีการดำเนินการ.....	45
3. อภิปรายผล.....	45
4. ข้อเสนอแนะ.....	47
บรรณานุกรม.....	50
ภาคผนวก.....	51

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
1 ใส่น้ำในหม้อบ้าน.....	61
2 การพัฒนาด้านสาธารณสุขโลก.....	61
3 สมาชิกผู้กู้ นายกิตติศักดิ์ พรหมพินิจ เพื่อทำการเกษตร.....	61
4 สมาชิกผู้กู้ นายสุข อจนอก เพื่อทำการเกษตร.....	62
5 สมาชิกผู้กู้ นางสาวอ้อยใจ เขื่อนอก เพื่อเลี้ยงโคเนื้อ.....	62
6 สมาชิกผู้กู้ นายสังเวียน ขอชิดกลาง เพื่อเลี้ยงไก่พันธุ์ไข่.....	62
7 สมาชิกผู้กู้ นางสุภัทรา ประเสริฐสงค์ เพื่อเปิดร้านเสริมสวย	63
8 สมาชิกผู้กู้ นายประจวบ โพธิสว่าง เพื่อเลี้ยงโคนม.....	63
9 สมาชิกผู้กู้ นางลำดวน ยิ้มจันทิก เพื่อค้าขาย.....	63
10 สมาชิกผู้กู้ นายเล็ก ชูทัน เพื่อค้าขาย.....	64
11 ประเพณีการทำบุญตักบาตรในวันสำคัญทางศาสนา.....	64
12 พระภิกษุเป็นผู้นำเวียนเทียนในวันสำคัญทางศาสนา.....	64

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 ตัวแปรและตัวชี้วัดบริบทบ้านเหวปลากั้ง.....	20
2 ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบB.....	21
3 กระบวนการของหน่วยระบบ B.....	21
4 ผลผลิตของหน่วยระบบ B.....	22
5 ตัวแปรและตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A.....	22
6 กระบวนการของหน่วยระบบ A.....	23
7 ผลผลิตของหน่วยระบบ A.....	23
8 ลักษณะของประชากรบ้านเหวปลากั้ง.....	27
9 ระดับการศึกษาที่ออกไปศึกษานอกหมู่บ้าน.....	27
10 แสดงการประกอบอาชีพของประชากรในหมู่บ้านเหวปลากั้ง.....	28
11 แสดงรายชื่อคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านเหวปลากั้ง.....	29
12 การอนุมัติเงินกู้แต่ละครั้ง.....	30
13 โครงการของสมาชิกที่เสนอกู้เงินกองทุนและการอนุมัติเงินกู้.....	34
14 ประมวลเทคนิควิธีการทำธุรกิจของผู้กู้.....	38
15 การอนุมัติเงินกู้.....	39
16 แสดงองค์กรหรือเครือข่ายกลุ่มต่างๆในหมู่บ้าน.....	41

สารบัญแผนที่

แผนที่	หน้า
1 แผนที่หมู่บ้านห้วยปลากั้ง หมู่ที่ 10	59

บทที่ 1

บทนำ

การแก้ไขปัญหาความเป็นอยู่ของประชาชนนั้น เป็นหน้าที่ที่สำคัญประการหนึ่งของรัฐบาลที่จะต้องติดตามและแก้ไขปัญหาต่างๆ ให้ได้ เพื่อชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน และในรัฐบาลชุดนี้ก็มีแนวทางแก้ไขปัญหาที่สำคัญประการหนึ่งก็คือ การแก้ไขปัญหาความยากจนของประชาชน นั่นก็คือ การให้เงินทุนเพื่อใช้ในการพัฒนาอาชีพของประชาชนหมู่บ้านละหนึ่งล้านบาท

1. หลักการและเหตุผล

จากปัญหาความยากจนของประชาชนในหมู่บ้านเหวปลากั้งจากอดีตจนถึงปัจจุบัน คือ ประชาชนยังไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ ยังคงต้องรอความช่วยเหลือจากรัฐบาล จากปัญหาดังกล่าวรัฐบาลจึงได้มีนโยบายเพื่อช่วยเหลือประชาชนในหมู่บ้าน ให้มีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจากเดิม และมีนโยบายที่ต้องดำเนินการอย่างเร่งด่วนในการช่วยเหลือประชาชนในหมู่บ้าน นั่นก็คือการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านเพื่อเปิด โอกาสให้ประชาชนในหมู่บ้านมีแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านมีทุนที่จะใช้ในการพัฒนาอาชีพของประชาชนในหมู่บ้านเพื่อเป็นการสร้างรายได้ ลดรายจ่าย ยังรวมทั้งการบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นต่างๆ รวมทั้งยังต้องการให้ประชาชนในหมู่บ้านใช้ความรู้ความสามารถ ภูมิปัญญาต่างๆ ในการดำเนินงานบริหารจัดการกองทุนด้วยตนเอง เพื่อเป็นการสร้างความเข้มแข็งในหมู่บ้าน ให้สามารถช่วยเหลือตนเองได้ในอนาคต

การอนุมัติให้จัดตั้งกองทุนหมู่บ้านนั้น ในหมู่บ้านเหวปลากั้งมีความพร้อมมีการสร้างจิตสำนึกและมีการเรียนรู้ร่วมกันในการเป็นเจ้าของกองทุน และร่วมกันบริหารกองทุน มีการบริหารจัดการกองทุน มีการจัดเวทีชาวบ้าน เพื่อเลือกคณะกรรมการหมู่บ้าน จำนวน 15 คน ในคณะกรรมการกองทุน 15 คน นั้นมีทั้งจำนวนคณะกรรมการชายและหญิง ในจำนวนที่เป็นสัดส่วนที่ใกล้เคียงกันเพื่อการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ และพัฒนากองทุนไปสู่ความเข้มแข็งในอนาคต

เพื่อเป็นการทราบว่าการกองทุนหมู่บ้าน ประสบความสำเร็จและบรรลุวัตถุประสงค์มากน้อยเท่าใดนั้นจึงต้องมีการประเมินกองทุนหมู่บ้าน ซึ่ง เป็นการเรียบเรียงในรูปแบบ “ สารนิพนธ์ ” โดยนักศึกษาที่เข้าปฏิบัติงานในหมู่บ้าน

2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านแห้วปลากั้ง หมู่ที่ 10 เพื่อทราบถึง

- 2.1 เพื่อทราบถึงการดำเนินการบริหารจัดการกองทุน บ้านแห้วปลากั้ง
- 2.2 เพื่อทราบถึงปัจจัยด้านบวกและปัจจัยด้านลบ ในการบริหารจัดการกองทุนบ้านแห้วปลากั้ง
- 2.3 เพื่อทราบถึงทัศนคติ และความเข้าใจที่มีกองทุนบ้านแห้วปลากั้ง
- 2.4 เพื่อทราบถึงตัวชี้วัดความเข้มแข็งของบ้านแห้วปลากั้ง
- 2.5 เพื่อทราบถึงปัญหาการบริหารกองทุนบ้านแห้วปลากั้ง
- 2.6 เพื่อทราบถึงปัญหาเกี่ยวกับระเบียบกองทุนบ้านแห้วปลากั้ง

3. กรอบความคิดทฤษฎี

การประเมินความสำเร็จของโครงการหรือวัดความสามารถในการบรรลุผลของการกระทำอย่างหนึ่ง ผลที่ได้รับจากการประเมินจะเป็นตัวชี้วัดความสามารถในการดำเนินงานว่ามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากน้อยเพียงใด นักทฤษฎีองค์การทั้งหลายต่างพากันเสนอแนวความคิด วิธีการวิเคราะห์และตัวแบบ (Model) ของการศึกษาเพื่อการประเมินความสำเร็จของโครงการ หรือ หน่วยงานต่างๆ (Amitai Etzioni ,1964 : 1 อ้างในภรณ์ กীরดีบุตร , 2529 : 1) กิบสันและคณะ (Gibson and others , 1979 : 27) เสนอแนะว่าการประเมินประสิทธิภาพการบริหารจัดการที่เหมาะสมที่สุดคือการใช้แนวคิดทฤษฎีระบบเป็นตัวแทน หรือ เครื่องมือในการวิเคราะห์

แนวคิดทฤษฎีระบบ จึงเป็นอีกตัวแทนหนึ่งที่เหมาะสมในการประเมินผล ตามโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เพราะเป็นการศึกษาและมองภาพชุมชนท้องถิ่นอย่างองค์รวมและเป็นระบบ “ ตัวแบบความคิดเชิงระบบ ” (System Model) เป็นกรอบในการระบุตัวชี้วัด และตัวแปรสำหรับการเก็บข้อมูลตัวแทนทางความคิดดังกล่าว เป็นที่รู้จักกัน โดยทั่วไปคือ “ ซิปป์โมเดล ” ซึ่งประกอบไปด้วย

C	ย่อมาจาก	Context	คือ บริบทของหน่วยระบบ
I	ย่อมาจาก	Input	คือ ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ
P	ย่อมาจาก	Process	คือ กระบวนการของหน่วยระบบ
P	ย่อมาจาก	Product	คือ ผลผลิตของหน่วยระบบ

4. วิธีดำเนินการ

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านแหวปลากั้ง มีดังนี้

4.1 ศึกษาให้เข้าใจถึงเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และกฎระเบียบต่างๆของกองทุนหมู่บ้านแหวปลากั้ง จากระเบียบกองทุนหมู่บ้านแหวปลากั้ง และจากระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

4.2 ศึกษาการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน บริบทชุมชน และกระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านแหวปลากั้ง

4.3 ใช้กรอบความคิด ทฤษฎี ตัวแบบความคิดเชิงระบบ (System Model) ในการศึกษาวิเคราะห์กองทุนหมู่บ้าน กำหนดตัวชี้วัด และตัวแปรที่จะทำการเก็บข้อมูล

4.4 เก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ จากการสังเกต การสัมภาษณ์ แบบสอบถาม จากแบบรายงานต่าง ๆ (บร.1- บร.12) และจากเอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้อง

4.5 ประมวลผลสังเคราะห์ข้อมูลตามประเด็นที่ต้องนำเสนอในบทที่ 3 และบทที่ 4 ในการทำสารนิพนธ์

4.6 นำเสนอผลการศึกษา สารนิพนธ์เล่มนี้ประกอบไปด้วยเนื้อหาทั้งหมด 5 บทได้แก่

บทที่ 1 บทนำ นำเสนอเกี่ยวกับ หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ กรอบแนวคิดทางทฤษฎี วิธีการดำเนินการผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ

บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (2544) ระเบียบกองทุนหมู่บ้านแหวปลากั้ง

บทที่ 3 วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ นำเสนอเกี่ยวกับ วิธีการประเมินโครงการ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ตัวแปรและตัวชี้วัดในการประเมินโครงการ วิธีการเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 4 ผลการติดตามการประเมินโครงการ นำเสนอเกี่ยวกับ ผลการประเมินบริบทชุมชน ผลการประเมินผลโดยภาพรวม การประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู้ ผลอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นจากโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ และการสรุปวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ นำเสนอเกี่ยวกับผลสรุปวัตถุประสงค์วิธีการดำเนินงานและการดำเนินงาน อภิปรายผลสรุปในปัจจุบัน บวกด้านลบ และผลกระทบ รวมทั้งข้อเสนอแนะในประเด็นต่างๆที่พบ

5. ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ

จากผลการศึกษาการประเมินโครงการในครั้งนี้ ได้ประโยชน์ดังนี้

- 5.1 ได้ทราบถึงการดำเนินงานบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านแหวปลากั้ง
- 5.2 ได้ทราบถึงปัจจัยด้านบวกและปัจจัยด้านลบ ในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านแหวปลากั้ง
- 5.3 ได้ทราบถึงทัศนคติ และความเข้าใจ ที่มีต่อกองหมู่บ้านแหวปลากั้ง
- 5.4 ได้ทราบถึงตัวชี้วัดความเข้มแข็งของกองทุนหมู่บ้านแหวปลากั้ง
- 5.5 ได้ทราบถึงปัญหาในการบริหารกองทุน หมู่บ้านแหวปลากั้ง
- 5.6 ได้ทราบถึงปัญหาเกี่ยวกับระเบียบกองทุน หมู่บ้านแหวปลากั้ง

บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง

ความยากจนของประชาชนในชนบทและชุมชนเมือง คือ ไม่มีทุน และขาดโอกาสเข้าถึงแหล่งเงินทุน เพื่อนำมาพัฒนาอาชีพ สร้างรายได้ ลดรายจ่าย และบรรเทาเหตุฉุกเฉินเพื่อเป็นการช่วยเหลือประชาชน รัฐบาลจึงมีแนวทางแก้ไขดังนี้

1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

1.1 นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นนโยบายของรัฐบาลซึ่งมี พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี เพื่อเป็นการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในด้านการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่ม และการแก้ไขปัญหาและสร้างศักยภาพทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง

โดยรัฐบาลจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กองทุนละหนึ่งล้านบาท พร้อมเสริมสร้างและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบบริหารจัดการกองทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองกันเอง

1.2 หลักการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

1.2.1 เสริมสร้างสำนึกความเป็นชุมชนท้องถิ่น

1.2.2 ชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคต และจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองด้วยคุณค่าภูมิปัญญาของตนเอง

1.2.3 เกื้อกูลประโยชน์ต่อผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้านและชุมชนเมือง

1.2.4 เชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างชุมชน ราชการ เอกชน และประชาสังคม

1.2.5 กระจายอำนาจให้ท้องถิ่น และพัฒนาประชาธิปไตยพื้นฐาน

1.3 วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีดังนี้

1.3.1 เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้าน และชุมชนเมืองสำหรับการลงทุนเพื่อการพัฒนาอาชีพ สร้างรายได้ ลดรายจ่าย การบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วน และสำหรับการนำไปสู่การสร้างกองทุนสวัสดิภาพที่ดีแก่ประชาชน ในหมู่บ้านและชุมชน

1.3.2 ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการกองทุนของตนเอง

1.3.3 ส่งเสริมกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในการเรียนรู้การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่ม เพื่อแก้ไขปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพ และส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้าน และชุมชนเมือง

1.3.4 กระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานรากของประเทศรวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

1.3.5 เสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง

1.4 ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีระเบียบที่เกี่ยวข้องดังนี้

1.4.1 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544

1.4.2 ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

1.4.3 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (แก้ไขฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544

1.4.4 ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง แห่งชาติ (แก้ไขฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544

ในการจัดทำสารนิพนธ์ครั้งนี้ผู้จัดทำสารนิพนธ์ จะใช้แนวทางนโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองดังกล่าว เป็นหลักในการประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองด้วย

2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่า ด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชน เมือง แห่งชาติ พ.ศ. 2544

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ประกอบไปด้วย 2 หมวด ดังนี้

หมวดที่ 1 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ข้อที่ 1- ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ” โดยใช้ชื่อย่อว่า กทบ.

- คณะกรรมการอาจแต่งตั้งกรรมการและผู้ช่วย เลขานุการกองทุน จำนวนไม่เกิน 3 คน
- ให้มีที่ปรึกษาคณะกรรมการ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง โดยคำแนะนำของคณะกรรมการ

กรรมการจำนวนอย่างน้อย 3 คน แต่ไม่เกิน 7 คน

ข้อที่ 2 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ มีวาระอยู่ในตำแหน่ง คราวละ 2 ปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

ข้อที่ 3 นอกจากพ้นตำแหน่งตามวาระตามข้อ 2 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

- ตาย
- ลาออก
- เป็นบุคคลล้มละลาย
- คณะรัฐมนตรีมีมติให้พ้นจากตำแหน่ง
- เป็นคนไร้ความสามารถ หรือ คนเสมือนไร้ความสามารถ
- ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

ข้อที่ 4 การประชุมของคณะกรรมการ ต้องมีกรรมการมาประชุม ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด

ข้อที่ 5 คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- กำหนดนโยบาย การจัดตั้ง และแนวทางการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และกองทุน
- กำหนด แผนการ จัดการหา เงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และแผนการจัดสรรให้แก่กองทุน

ข้อที่ 6 กรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- จัดทำร่าง เกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เสนอต่อคณะรัฐมนตรี
- กำหนด แผนงาน และออกระเบียบ ข้อบังคับ และประกาศให้จัดตั้งและแนวทางการบริหารกองทุน

ข้อที่ 7 ออกระเบียบเกี่ยวกับการรับเงิน การจ่าย เงิน การเก็บรักษาเงิน จัดหา และจัดสรรผลประโยชน์กองทุน

- ออกระเบียบเกี่ยวกับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และการบริหารกองทุน
- แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ คณะทำงาน เพื่อดำเนินตามระเบียบนี้
- ออกระเบียบ คำสั่ง และประกาศอื่นๆ เพื่อปฏิบัติการตามระเบียบนี้

- เพื่อประโยชน์ในการบริหารงานของสำนักงาน อาจมีคำสั่งให้ข้าราชการ พนักงาน หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ไปช่วยปฏิบัติงานเป็นเจ้าหน้าที่ของสำนักงานได้ โดยถือว่าเป็นการปฏิบัติราชการ หรือ ปฏิบัติงานตามปกติ

- รายงานผลการดำเนินงาน ปัญหา และอุปสรรค รวมทั้งฐานะทางการเงินของกองทุน ให้คณะกรรมการทราบอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

- ปฏิบัติหน้าที่อื่น หรือ ตามที่กฎหมายอื่นบัญญัติให้เป็นอำนาจ และหน้าที่ของคณะกรรมการ หรือตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

ข้อ 6 การประชุมของคณะกรรมการ ให้นำข้อ 3 มาใช้ในการประชุมและวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมอนุกรรมการ โดยอนุโลม

ข้อ 7 ให้คณะกรรมการที่ปรึกษา และคณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งตามระเบียบนี้ ได้มีประชุมค่าตอบแทนตามอัตราที่กำหนด ในพระราชกฤษฎีกา มีประชุม และค่าตอบแทนที่ปรึกษา ซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้ง พ.ศ. 2523 และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยเบิกจ่ายจากสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

หมวดที่ 2 สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ

ข้อ 1 ให้มีสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติในสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

ข้อ 2 สำนักงานมีอำนาจ หน้าที่ ดังต่อไปนี้

- ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ
- ปฏิบัติงานธุรการของคณะกรรมการ ที่ปรึกษาคณะกรรมการและคณะกรรมการ
- ศึกษารวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะกรรมการ

และของกองทุน

- ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบถึงการจัดตั้ง นโยบาย และแนวทางการบริหารกองทุนในการจัดตั้งกองทุน และแนวทางการบริหารกองทุน

- จัดให้มี หรือ สนับสนุน ให้มีการประชุมชี้แจงและฝึกอบรมบุคลากร ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานกองทุน

- พิจารณาเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการในการพิจารณาแผนบริหาร และจัดการกองทุน

- ให้การสนับสนุน ปรึกษาหารือ และข้อเสนอแนะแก่คณะกรรมการ เกี่ยวกับนโยบาย ระเบียบ หลักเกณฑ์ การดำเนินงานกองทุน

- ดำเนินการหรือ มอบหมายให้หน่วยงานอื่นๆ ดำเนินการในส่วนเกี่ยวข้องกับกองทุน และรายงานต่อคณะกรรมการดำเนินการในการบริหารกองทุน
- รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี ของสำนักงานเสนอต่อคณะกรรมการ
- ดำเนินการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

3. แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง

แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีส่วนสำคัญในการประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองต่างๆ เนื่องจากกระบวนการเลือกคณะกรรมการกองทุน จะต้องเป็นไปตามข้อที่ 41 ของระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 กล่าวว่

ในส่วนของหมู่บ้านให้ผู้ใหญ่บ้านเรียกประชุมหัวหน้าครัวเรือนในหมู่บ้านครัวเรือนละหนึ่งคน เพื่อเปิดเวทีชาวบ้านในการดำเนินการเลือกคณะกรรมการกองทุน โดยมีคณะกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอเป็นผู้ให้คำปรึกษาแนะนำ ตลอดจนสนับสนุนให้การเลือกสรรดำเนินไปด้วยความโปร่งใส บริสุทธิ์ ยุติธรรม

ผู้มาประชุมจะต้องเป็นหัวหน้าครัวเรือนจำนวนไม่น้อยกว่าสามในสี่ของครัวเรือนทั้งหมด ในหมู่บ้านทั้งนี้หัวหน้าครัวเรือนอาจมอบหมายให้ผู้แทนครัวเรือนเข้าประชุมแทนได้

เมื่อที่ประชุมกำหนดวิธีการเลือกแล้วเสร็จ ให้ผู้ใหญ่บ้านและประชาคมหมู่บ้าน ตลอดจนคณะกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอ สนับสนุนให้การเลือกตั้งคณะกรรมการกองทุนเป็นไปตามมติของเวทีชาวบ้าน

สำหรับคุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุน จะต้องเป็นไปตาม ข้อ 17 ของระเบียบกรรมการว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ดังนี้

- เป็นผู้ที่มีชื่อในทะเบียนบ้านและอาศัยอยู่ในหมู่บ้านติดต่อกันเป็นระยะ ไม่น้อยกว่าสองปีก่อนวันที่ได้รับคัดเลือกเป็นคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน
- เป็นผู้บรรลุนิติภาวะ โดยมีอายุยี่สิบปีบริบูรณ์
- ปฏิบัติตนอยู่ในหลักศาสนา มีความรับผิดชอบ เสียสละ มีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน ไม่ติดการพนัน และไม่มีประวัติเสียทางการเงิน ตลอดจนยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย
- ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

- ไม่เคยได้รับโทษจำคุก โดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ความผิดฐานกระทำโดยประมาท
- ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ามีความผิดต่อการกำหนดโทษ หรือ รอการลงโทษในความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ หรือ ความผิดที่เกี่ยวกับทรัพย์สิน ยกเว้นความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์สินและความผิดฐานบุกรุก
- ไม่เคยถูกให้ออก ปลดออก หรือ ไล่ออกจากราชการ องค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือสร้างความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ทางราชการ องค์การ หรือหน่วยงานที่สังกัด
- ไม่เป็นผู้ไม่ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งที่เสียสิทธิ์ตามมาตรา 68 วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540
- ไม่เป็นผู้ที่เคยพ้นจากตำแหน่งคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

4. แบบคำ ขันทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ได้ประมวลความพร้อมในด้านต่างๆของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตามสภาพความเป็นจริง สำหรับหมู่บ้านและชุมชนเมืองจะต้องมีความพร้อม ในด้านต่างๆ ดังนี้

- จัดทำแบบขอขึ้นทะเบียนตามแบบ กทบ. 2 ซึ่งขอรับแบบ กทบ. 2 จากคณะกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอ
 - ยื่นแบบคำขอขึ้นทะเบียนกับธนาคารออมสิน หรือ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนด พร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้อง คือ ระเบียบ ข้อบังคับของกองทุน
 - เปิดบัญชีกับธนาคาร
- เมื่อกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ได้ยื่นขึ้นทะเบียนต่อธนาคารแล้ว คณะกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอร่วมกับกองทุนหมู่บ้านจะประเมินความพร้อมในด้านต่างๆ ดังนี้
- คัดเลือกคณะกรรมการกองทุน
 - คุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุน
 - ความรู้ ประสบการณ์ และความมั่นใจในการบริหารกองทุน

- ระเบียบ ข้อบังคับในการดำเนินการกองทุน
- การมีส่วนร่วมของชาวบ้าน หรือสมาชิกในการจัดการกองทุน
- การปฏิบัติของสมาชิก ตามระเบียบ และข้อบังคับของกองทุน
- การเปิดบัญชีฝากของกองทุน

5. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ระเบียบข้อบังคับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านห่าวปลาทัง ซึ่งก่อตั้งขึ้นเพื่อส่งเสริมและสร้างนิสัยการออม เสียสละ เอื้ออาทร และเป็น ไปด้วยความคล่องตัวมีประสิทธิภาพ และเอื้อประโยชน์ต่อสมาชิกโดยรวม จึงเห็นสมควรกำหนดระเบียบการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านห่าวปลาทัง ดังต่อไปนี้

5.1 ที่ตั้งกองทุน เลขที่ 112 หมู่ที่ 10 ตำบลหมูสี อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา รหัสไปรษณีย์ 30130 โทรศัพท์ 01-3905844 , 044 – 239020

5.2 วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุน มีดังนี้

- 5.2.1 เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนให้กับสมาชิก
- 5.2.2 เพื่อส่งเสริมการออมทรัพย์ด้วยวิธีการถือหุ้นการฝากเงินสัจจะ และเงินรับฝาก
- 5.2.3 เพื่อให้บริการเงินกู้แก่สมาชิก
- 5.2.4 เพื่อพัฒนาจิตใจให้เป็นคนดีมีคุณธรรม

5.3 แหล่งที่มาของกองทุนประกอบด้วย เงิน และทรัพย์สินดังนี้

- 5.3.1 เงินค่าธรรมเนียมแรกเข้า
- 5.3.2 เงินฝากสัจจะ
- 5.3.3 เงินค่าหุ้น
- 5.3.4 เงินสมทบจากกลุ่ม หรือสมทบองค์กร
- 5.3.5 เงินที่ได้รับจัดสรรจากกรรมการ
- 5.3.6 เงินกู้ยืม
- 5.3.7 ดอกผลหรือ ผลประโยชน์ใดๆ ที่เกิดจากเงินกองทุน
- 5.3.8 เงินหรือทรัพย์สินอื่นๆที่กองทุนได้รับ โดยไม่มีเงื่อนไขผูกพัน หรือภาระติดพัน

อื่นใด

5.4 คุณสมบัติของสมาชิก

5.4.1 ผู้มีนิสัยอันดีงาม มีความรู้ความเข้าใจ และเห็นชอบด้วยหลักการของกองทุนและสนใจที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของกองทุน

5.4.2 ผู้ที่พร้อมจะปฏิบัติตามระเบียบของกองทุน

5.4.3 ผู้ที่พำนัก หรือพักอาศัยอยู่ในหมู่บ้านเหวปลากั้งเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปี ก่อนการจัดตั้งกองทุน

5.4.4 ผู้ที่คณะกรรมการกองทุน ได้มีมติเห็นชอบให้เข้าเป็นสมาชิก

5.4.5 อดออม เสียสละ และเห็นแก่ประโยชน์กองทุนเป็นสำคัญ

5.4.6 มีเงินฝากตั้งจะ ถือหุ้นอย่างน้อย 1 หุ้น แต่ต้องไม่เกิน 5 ของจำนวนหุ้นทั้งหมดที่มีอยู่ในกองทุน

5.5 การสมัครเข้าเป็นสมาชิกกองทุน มีดังต่อไปนี้

5.5.1 ยื่นคำขอสมัครเป็นสมาชิกกองทุนได้ที่คณะกรรมการกองทุน

5.5.2 ผู้ที่มีคุณสมบัติตามข้อ 4 สามารถยื่นความจำนง หรือสมัครเข้าเป็นสมาชิกกองทุนได้โดยสามารถสมัครเป็นสมาชิกได้ทั้งลักษณะปัจเจกบุคคล และกลุ่มหรือองค์กรชุมชนแล้วแต่ความสมัครใจของสมาชิก

5.5.3 คณะกรรมการกองทุนเป็นผู้พิจารณาว่าจะรับบุคคลหนึ่งบุคคลใดเป็นสมาชิกโดยชอบธรรม

5.6 การพ้นสภาพจากการเป็นสมาชิกกองทุน

5.6.1 ตาย

5.6.2 ลาออก และได้รับอนุมัติให้ลาออกจากคณะกรรมการกองทุน

5.6.3 วิกลจริต จิตฟั่นเฟือน หรือถูกศาลให้เป็นคนไร้ความสามารถ

5.6.4 ที่ประชุมใหญ่สมาชิกมีมติให้ออกด้วยคะแนน 2 ใน 3 ของผู้เข้าร่วมประชุม

5.6.5 จงใจฝ่าฝืนกฎระเบียบ

5.6.6 จงใจปิดบัง ความจริงอันควรแจ้งให้ทราบในใบสมัครสมาชิก

5.6.7 นำทรัพย์สินกองทุน ไปใช้ผิดวัตถุประสงค์

6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การพิจารณาเงินกู้ให้กับผู้กู้ที่คณะกรรมการจะต้องดำเนินการตามหมวด 7 ว่าด้วยการกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

6.1 สมาชิกทั้งที่เป็นกลุ่ม องค์กรชุมชน หรือปัจเจกบุคคล ในหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่ประสงค์จะขอกู้เงินจากกองทุนต้องจัดทำคำกู้โดยระบุวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเงินอย่างชัดเจน โดยให้ยื่นคำขอกู้ดังกล่าวต่อคณะกรรมการกองทุนพิจารณาเงินกู้ตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กองทุนกำหนด

6.2 คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจในการอนุมัติเงินกู้รายหนึ่ง ไม่เกินจำนวนสองหมื่นบาท

6.3 คณะกรรมการกองทุนอาจเรียกหลักประกันเงินกู้ ไม่ว่าจะ เป็นบุคคลหรือทรัพย์สินตามหลักเกณฑ์ที่กองทุนกำหนด

6.4 ให้คณะกรรมการกองทุนกำหนดอัตราดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนเงินฝากและเงินกู้เป็นอัตราที่แน่นอนตามความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิก โดยคำนึงถึงจรรยาบรรณ และสภาพเศรษฐกิจและสังคมในหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นหลัก และตีประกาศอัตราดอกเบี้ย หรือค่าตอบแทน ดังกล่าวอย่างเปิดเผย

6.5 การกำหนดระยะเวลาชำระเงินกู้คืนให้คณะกรรมการกองทุนพิจารณา ตามความเหมาะสมของสัญญาเงินกู้แต่ละราย การชำระเงินต้นคืนพร้อมดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทน ให้ผู้กู้ชำระให้แล้วเสร็จภายในกำหนดระยะเวลาไม่เกินหนึ่งปี นับตั้งแต่วันที่ทำสัญญา

6.6 ในกรณีที่ผู้ผิดสัญญา ไม่ชำระคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในสัญญาเงินกู้ให้ผู้กู้เสียค่าปรับตามจำนวนที่ระเบียบหรือข้อบังคับที่กองทุนกำหนด ไว้อย่างแน่นอนสำหรับจำนวนที่ขาด หรือค้างชำระ เว้นแต่ผู้กู้ได้รับอนุญาตให้ผ่อนผันการชำระหนี้

6.7 ในกรณีที่ผู้กู้มิได้เริ่มดำเนินการตามวัตถุประสงค์ในการขอกู้ยืมเงินหรือเมื่อมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้กู้ได้นำเงินไปใช้ในอกระบบ นอกกรอบวัตถุประสงค์โดยปราศจากเหตุผลอันสมควร ให้คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจยกเลิกสัญญาและเรียกคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ย หรือค่าดอกเบี้ยที่ค้างชำระ

กองทุนหมู่บ้านหวนปลากั้ง มีเกณฑ์สำหรับการพิจารณาเงินกู้ดังนี้

1. สมาชิกที่ประสงค์จะขอกู้เงินต้องจัดทำโครงการ เพื่อการขอกู้เงินจากคณะกรรมการกองทุน โดยระบุวัตถุประสงค์ในการกู้เงินอย่างชัดเจน

2. ลักษณะโครงการ ต้องมีลักษณะที่สามารถดำเนินการได้แท้จริง มีความเป็นไปได้ทางการตลาด และสามารถเห็นได้จริงว่ามีผลตอบแทนคุ้มค่าต่อการลงทุน

3. วงเงินกู้แต่ละรายไม่เกินสองหมื่นบาท

4. การทำสัญญาเงินกู้ทุกประเภทต้องมีการทำสัญญาไว้กับคณะกรรมการกองทุนตามแบบเงื่อนไขที่กำหนด

5. หลักคำประกัน ต้องใช้สมาชิกกองทุนจำนวนสองคนเป็นผู้ค้ำประกัน
6. อัตราดอกเบี้ยคิดร้อยละ 10 บาทต่อปี
7. การชำระคืนเงินกู้ ผู้กู้ต้องส่งเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยภายในระยะเวลาหนึ่งปี
8. ค่าปรับในกรณีผู้กู้ผิดสัญญาเงินกู้ ให้ผู้กู้เสียเบี้ยปรับในอัตราร้อยละ 0.5 ต่อวัน เว้นแต่ผู้กู้ได้รับอนุญาตให้ผ่อนผันการชำระหนี้จากคณะกรรมการกองทุนแต่ต้องเป็นไปตามกฎระเบียบของคณะกรรมการหมู่บ้านแห้วปลากั้ง

7. หลักการประเมินโครงการรูปแบบการประเมินแบบชีพฟ์โมเดล

7.1 หลักการประเมินแบบชีพฟ์โมเดล

แนวคิดการประเมินของอัลคิน (Alkin's Concept of Evaluation) “ การประเมิน ” ความหมายของอัลคิน คือ กระบวนการคัดเลือกข้อมูล และการจัดระบบสารสนเทศแนวทางในการเลือกการดำเนินการ โครงการ ซึ่งอัลคิน ได้จำแนกการประเมินตามวัตถุประสงค์ของการใช้ผลการประเมินเป็น 5 ส่วน ได้แก่

7.1.1 การประเมินระบบ เพื่อการกำหนดจุดประสงค์ของโครงการ เป็นการประเมินก่อนเริ่มดำเนินโครงการให้สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย

7.1.2 การประเมินวางแผน โครงการ เป็นแนวทางการประเมินเพื่อหาแนวทาง หรือวิธีการที่จะส่งเสริมให้การดำเนินการ โครงการ ให้บรรลุจุดประสงค์

7.1.3 การประเมินระหว่างดำเนินการ เป็นการประเมินเพื่อพิจารณาการดำเนินโครงการเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้หรือไม่ หรือการดำเนินการอยู่ในขั้นตอนที่ควรจะมากหรือน้อยเพียงใด

7.1.4 การประเมินเพื่อพัฒนางาน เป็นการประเมินเพื่อแสวงหารูปแบบ แนวทางหรือข้อเสนอแนะ ในการที่จะส่งเสริมให้โครงการดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

7.1.5 การประเมินเพื่อรองรับผลงาน ขยาย หรือปรับเปลี่ยน โครงการเป็นการประเมินหลังจากสิ้นสุดโครงการ เพื่อตรวจสอบผลผลิตกับวัตถุประสงค์ของโครงการต่อไป

แนวคิดการประเมินที่เป็นระบบ คือ เริ่มต้นตั้งแต่การประเมินจุดประสงค์ จนกระทั่งการประเมินเพื่อปรับปรุงโครงการ เป็นแนวคิดพื้นฐานของการประเมิน โครงการแต่ยังขาดแนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจนทำให้การเผยแพร่ยังอยู่ในวงแคบๆเท่านั้น

8. การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

จากความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่ได้จัดตั้งกองทุนแล้วเสร็จ และได้รับการอนุมัติให้ตั้งกองทุน สำหรับการจัดสรร โอนเงินเข้ากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแล้วหรือยัง ไม่ได้รับการอนุมัติก็ตาม การพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพและพัฒนากองทุนไปสู่ความเข้มแข็งด้านสังคมและเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน เป็นภารกิจที่ต้องมีการดำเนินการ สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ จึงเห็นสมควรให้มีการสนับสนุนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยการให้ทุนเป็นการศึกษาแก่บัณฑิต เพื่อศึกษาหลักสูตรการจัดการและการประเมิน โครงการ ซึ่งเป็นหลักสูตรที่กำหนดการศึกษา เกี่ยวกับการปฏิบัติจริงในพื้นที่ โดยกำหนดให้ นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นกิจกรรมหลักของการศึกษา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้พึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน โดยมีบัณฑิตเข้าไปช่วยเหลือส่งเสริมการพัฒนาและติดตามประเมินผลวิจัยนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้ดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อศึกษาภาพและยกระดับการศึกษาของบัณฑิตให้มีทักษะในการจัดระบบบริหารจัดการ ซึ่งเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และเพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง รวมทั้งข้อมูลของหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ การประเมินผลและการพัฒนาชุมชนที่ใช้งานวิจัยเป็นเครื่องมือ และสิ่งที่นักศึกษาจะได้รับเมื่อจบการศึกษา ก็คือ “ประกาศนียบัตรบัณฑิต”

9. สรุปบทความและข่าวที่สำคัญเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน

9.1 มติชนสุดสัปดาห์ (2545 : 25) ได้นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านเกี่ยวกับ กองทุนหมู่บ้านต้องเป็นมากกว่าเงินกองทุน มีสาระสำคัญ คือ รัฐบาลได้จัดสรรเงินกองทุนหมู่บ้านละ 1 ล้านบาทให้แก่ชุมชน เพื่อประโยชน์ของประชาชนในด้านการสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ มีการรวมกลุ่มกันที่เข้มแข็งมีการช่วยเหลือพึ่งพากัน ทำให้ชุมชนมีเงินกองทุนหมุนเวียนช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจ ส่งเสริมการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ ให้ชุมชนร่วมกันบริหารกองทุนของตนให้ยั่งยืน ซึ่งจะให้ได้ผลตามที่คาดหวังไว้ประชาชนต้องนำมาลงมือปฏิบัติอย่างจริงจัง

9.2 “คนจนอดหาผู้ค้ำประกันไม่ได้” ไทยรัฐ 8 พ.ย. 2544 , 8 นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน ดังนี้ ปัญหาของโครงการกองทุนหมู่บ้านมีมากมายหลายประการ เช่น การเลือกปฏิบัติญาติพี่น้อง ปัญหาคนจนไม่มีผู้ค้ำประกันให้ ฯลฯ ซึ่งการดำเนินงานของรัฐบาลชุดนี้ ได้ทำตามสัญญา

เมื่อครั้งหาเสียง อาจถือได้ว่าเป็นรัฐบาลชุดแรกที่ทำตามสัญญาได้ทั้งหมด แต่ผ่านมา 8 เดือนกว่า ผลของการดำเนินงานของรัฐบาลกลับยังไม่เป็นรูปธรรม อย่างที่คิดไว้ จึงถึงเวลาที่รัฐบาลต้องทบทวนปัญหา

9.3 “ อัครการเมืองตั้งสมมติฐานผิด ” ไทยรัฐ 8 พ.ย. 2544 ,8 นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน ดังนี้ นพ. พลเดช ปิ่นประทีป ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกล่าวว่า รัฐตั้งสมมติฐานผิดตั้งแต่แรกที่จะให้นโยบายกองทุนหมู่บ้านทำให้เศรษฐกิจขยายตัว แต่ช่วง ก.ค. – ก.ย. ที่ผ่านมาเห็นแล้วว่าเป็นไปไม่ได้ รัฐหวังจะให้เห็นผลเร็วเหมือนมอเตอร์ไซด์ แต่เป็นได้แค่จักรยาน สาเหตุเพราะรัฐไม่เข้าใจธรรมชาติของชาวบ้าน คือ เมื่อได้เงินกู้มาแล้วจะนำไปชำระหนี้เพื่อแก้ปัญหาเฉพาะหน้าก่อน จากนั้นค่อยคิดว่าจะเอาไปทำอะไร ซึ่งต้องรอผลอีก 2 ปีข้างหน้า จึงจะเห็นผลอย่างคาดหวังไว้

9.4 ศัลยา ประชาชาติ (2545 :16) ได้นำเสนอข้อมูลกองทุนหมู่บ้านช่วยกระตุ้นให้เศรษฐกิจโตขึ้น 0.80 % ได้นำเสนอผลการวิจัยไว้ 2 ชิ้น ได้แก่ งานวิจัยของ ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ได้สำรวจพบว่าเงินกองทุนหมู่บ้านได้นำไปใช้จ่ายในกิจกรรมการผลิตถึง 89.1% และเงินเหล่านี้ระบุไว้ว่านำไปใช้ในภาคเกษตรกรรม 61.2% ซึ่งโครงการกองทุนหมู่บ้านดังกล่าวหวังผลในระยะยาว ดังนี้รัฐควรติดตามอย่างใกล้ชิด และอีกงานวิจัยของกลุ่มงานวิจัยและพัฒนา กรมการพัฒนาชุมชน ได้สัมภาษณ์โดยสุ่มพื้นที่ตัวอย่าง พบว่าส่วนใหญ่นำไปลงทุนในภาคเกษตร 41.2% วัตถุประสงค์ส่วนใหญ่กู้เพื่อลงทุนเพิ่ม และที่สำคัญคือรัฐควรช่วยเหลือในด้านการฝึกฝนทักษะและพัฒนาอาชีพของประชาชน

บทสัมภาษณ์ นพ.พลเดช ปิ่นประทีป (2544) กล่าวว่าขณะนี้ปล่อยเงินกู้ทั้งหมด 59,273 ล้านบาท ชาวบ้านส่วนใหญ่กู้ไปทำการเกษตรซึ่งทำให้เกิดจุดอ่อนในด้านการหมุนเงินต้องใช้เวลานานเป็นปีเกี่ยวกับบัณฑิตกองทุนนั้นเป็นโครงการระยะสั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดการจ้างงานพัฒนาคนให้มีประสิทธิภาพ และสิ่งที่สังคมคาดหวังจะให้บัณฑิตกองทุนจะไปสร้างความเข้มแข็งนั้นเป็นไปได้ยาก

9.5 มติชนสุดสัปดาห์ (2545) ได้นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน ดังนี้ สมุดปกประจำปี “แม่ว” มือใหม่หัดบริหารประเทศ ความตั้งใจดีแต่ฝีมือยังไม่ชัด หลังจากการบริหารประเทศของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ได้เกือบปี ทุกคนคาดหวังว่าเศรษฐกิจจะฟื้นตัวหลังจากที่ทรุดตัวมานาน รัฐบาลได้แถลงนโยบายหลาย ๆ เรื่องรวมทั้งโครงการกองทุนหมู่บ้านละ 1 ล้านบาท ซึ่งรับแรงดำเนิน

โครงการกันอย่างเต็มที่ แม้จะมีการ โอนเงินให้แก่หมู่บ้านไปแล้วแต่ก็ยังประสบกับปัญหา คือ ชาวบ้านไม่รู้อะไรจะนำเงินไปทำอะไรดี บางหมู่บ้านยังไม่กล้าปล่อยเงินกู้กลัวปัญหาจะตามมาทีหลัง ซึ่งก็ยังไม่เห็นผลชัดเจนต้องรอให้ครบปีก่อน

บทที่ 3 วิธีดำเนินการประเมินโครงการ

ในบทนี้จะกล่าวถึงวิธีดำเนินการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านห่วยปลากั้งซึ่งในรายละเอียดประกอบไปด้วย วิธีการประเมินโครงการ การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ตัวแปรและตัวชี้วัดของการประเมินโครงการ เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. วิธีการประเมินโครงการ

ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นการประเมินเชิงระบบ (System Approach) ในการประเมินครั้งนี้ ผู้จัดทำสารนิพนธ์ ได้ใช้แบบจำลองซิพพ์ (CIPP Model) เป็นแบบจำลองในการประเมิน ซึ่งตรงกับแนวคิดของ สต๊ฟเฟิลบีม (Stufflebeam's CIPP Model) เพื่อเชื่อมโยงไปยังวัตถุประสงค์ของการประเมินในภาพรวม โดยวิธีการประเมินประกอบด้วย

1) เป็นการประเมินเฉพาะกรณีกองทุนหมู่บ้านห่วยปลากั้ง มีจำนวน 115 ครอบครัว มีประชากรทั้งหมด 473 คน เป็นชาย 248 คน หญิง 225 คน

2) เป็นการประเมินตามรายงานสภาพความเป็นจริงของหมู่บ้าน (Authentic Evaluation)

3) ใช้ CIPP Model เป็นตัวแบบของการประเมินโครงการ ประกอบด้วย

3.1 การประเมินสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation) เป็นการประเมินสภาพทั่วไปของชุมชนท้องถิ่น

3.2 การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) เป็นการประเมินปัจจัยนำเข้าทั้งปวงของหน่วยระบบการบริหารจัดการและของหน่วยระบบกิจการของผู้กู้

3.3 การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินกระบวนการของทั้งสองหน่วยระบบ คือ หน่วยระบบบริหารจัดการกองทุนและหน่วยระบบกิจการของผู้กู้

3.4 การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการประเมินผลผลิตทั้งหมดที่เกิดขึ้นในหน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่ง เสริมผู้กู้ และหน่วยระบบการดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละราย

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง (Population and Simple)

การประเมินครั้งนี้ เป็นการประเมิน 2 หน่วยระบบย่อยซึ่ง ได้แก่ การประเมินการบริหารจัดการ และส่งเสริมแนะนำผู้กู้(หน่วยระบบ A) และการประเมินการดำเนินงานของผู้กู้แต่ละราย (หน่วยระบบ B) ซึ่งจะกล่าวในรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 ประชากร (Population)

2.1.1 ประชากรของระบบ A ได้แก่

- 1) คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านห้วยปลาบัง
- 2) สมาชิกส่วนที่ไม่ได้กู้เงินกองทุนหมู่บ้าน
- 3) หัวหน้าครอบครัว หรือตัวแทน

2.1.2 ประชากรของระบบ B เป็นระบบการดำเนินงานของผู้กู้จำนวน 56 ราย

2.1.3 ภาพรวมของบริบท หรือสภาพแวดล้อมบ้านห้วยปลาบัง (ระบบ C) ประชากรของระบบ C ได้แก่

- 1) ผู้นำชุมชน
- 2) ผู้สูงอายุบ้านห้วยปลาบัง
- 3) ผู้นำกลุ่มต่าง ๆ ในหมู่บ้าน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง (Sample)

2.2.1 กลุ่มตัวอย่างของหน่วยระบบ A ได้แก่

- 1) คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านห้วยปลาบัง จำนวน 15 คน
- 2) สมาชิกส่วนที่ไม่ได้กู้เงินกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 10 คน

2.2.2 กลุ่มตัวอย่างของหน่วยระบบ B ได้แก่ สมาชิกผู้กู้เงินกองทุนจำนวน 56 ราย สามารถแบ่งกลุ่มตัวอย่าง ตามลักษณะการประกอบอาชีพได้ 4 กลุ่ม คือ

1) กลุ่มเกษตรกร	จำนวน	50	คน
2) กลุ่มค้าขาย	จำนวน	4	คน
3) กลุ่มบริการ	จำนวน	2	คน

2.2.3 กลุ่มตัวอย่างภาพรวม ของบริบท หรือสภาพแวดล้อมบ้านห้วยปลาบัง (หน่วยระบบ C) โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่

- 1) ผู้ใหญ่บ้านห้วยปลาบัง
- 2) ผู้นำกลุ่มต่าง ๆ ภายในหมู่บ้าน จำนวน 6 คน ได้แก่
 - ประธานกองทุนหมู่บ้าน
 - ประธาน อสม.

- สมาชิก อบต.
- ประธานกลุ่มแม่บ้าน
- ประธานกลุ่มเยาวชน
- ประธานกลุ่มออมทรัพย์

3. ตัวแปรและตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการ

ตัวแปร ตัวชี้วัดการประเมินโครงการ จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น สามารถกล่าวได้โดยสรุปได้ว่า ตัวชี้วัดของหน่วยระบบประกอบด้วย 2 หน่วย คือ ระบบการบริหารกองทุน (หน่วยระบบ A) กับตัวชี้วัดของหน่วยระบบการดำเนินงานของผู้ดูแลราย (หน่วยระบบ B) รวมทั้งตัวแปรและตัวชี้วัดบริบทหรือสภาพแวดล้อมของหมู่บ้าน ซึ่งเราเรียกว่าหน่วยระบบ C ต่างก็มีความเชื่อมโยงกัน ด้วยเหตุนี้การประเมินความสำเร็จของโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนั้น จำเป็นต้องประเมินทั้ง 2 หน่วยระบบย่อยและสภาพแวดล้อมของทั้ง 2 หน่วยระบบย่อย ซึ่งมีตัวชี้วัด ดังนี้

3.1 ตัวแปรและตัวชี้วัดของบริบทหมู่บ้านแห้วปลากั้ง (ระบบ C) ได้แก่

ตารางที่ 1 ตัวแปรและตัวชี้วัดบริบทบ้านแห้วปลากั้ง

ตัวแปร	ตัวชี้วัด
C1 ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน	- สภาพเอื้ออำนวยต่อการทำการเกษตร - การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
C2 สภาพปัจจุบันของหมู่บ้าน	- มีทุนในการประกอบอาชีพเพิ่มขึ้น - สมาชิกสามารถพึ่งตัวเองได้ - การพัฒนาด้านสาธารณสุขไปไกล - การศึกษาสูง
C3 ผู้นำหมู่บ้าน	- มีความรู้ความสามารถ - มีคุณธรรม - เสียสละเพื่อส่วนรวม - ใฝ่ใจพัฒนา
C4 เศรษฐกิจของหมู่บ้าน	- มีการประกอบอาชีพด้านการเกษตร - สมาชิกสามารถพึ่งพาตนเองเพิ่มขึ้น
C5 วัฒนธรรมของหมู่บ้าน	- มีการทำบุญโดยมีวัดเป็นศูนย์กลาง - มีการรักษาขนบธรรมเนียม ประเพณีต่างๆ - มีการใช้ภาษาพื้นบ้าน

C6 ความสามัคคีของหมู่บ้าน	<ul style="list-style-type: none"> - การเข้าร่วมประชุมประจำเดือน - การมีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้าน - มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน - มีการรวมตัวตั้งกลุ่มองค์กร - มีอาชีพสามารถเลี้ยงครอบครัวได้
C7 ทุนทางปัญญา	<ul style="list-style-type: none"> - จำนวนผู้ที่จบการศึกษาในระดับต่างๆ - จำนวนภูมิปัญญาชาวบ้าน

3.2 ตัวแปรและตัวชี้วัดของหน่วยระบบ B ได้แก่

ปัจจัยนำเข้า (Input Indicator)

ตารางที่ 2 ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B

I1 เงินที่กู้มาได้	- นำไปใช้ในการประกอบอาชีพ เพื่อสร้างรายได้
I2 สถานที่ และวัสดุคิบ	<ul style="list-style-type: none"> - เหมาะต่อการทำการเกษตร - เลือกใช้วัสดุคิบอย่างมีประสิทธิภาพ
I3 เทคนิควิธีทำงาน	<ul style="list-style-type: none"> - มีความรู้และประสบการณ์ในการประกอบอาชีพ - มีการวางแผนงานที่ดี
I4 แรงงาน	<ul style="list-style-type: none"> - มีการจ้างงานในหมู่บ้าน - ใช้เครื่องจักรกล
I5 ความตั้งใจในการประกอบอาชีพ	<ul style="list-style-type: none"> - มีความสนใจในอาชีพ - มีการศึกษาหาความรู้เพิ่มอยู่เสมอ

ตัวชี้วัดกระบวนการ(Process Indicator)

ตารางที่ 3 ตัวชี้วัดกระบวนการของหน่วยระบบ B

P1 การทำกิจการถูกวิธี	<ul style="list-style-type: none"> - มีขั้นตอนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ - ผลตอบแทนคุ้มค่าต่อการลงทุน
P2 การหาตลาดที่ดี	<ul style="list-style-type: none"> - มีตลาดรองรับผลผลิต - มีการรวมกลุ่มเพื่อจำหน่ายผลผลิต
P3 การหาวัสดุคิบที่ดี	<ul style="list-style-type: none"> - มีการรวมกลุ่มเพื่อลดต้นทุนวัสดุคิบ

	- การใช้วัตถุดิบที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพ
P4 การทำบัญชี	- มีการทำบัญชีอย่างเป็นระบบ
P5 การวิเคราะห์ประเมิน	- มีการวางแผนในการผลิต - มีการคาดคะเนราคาผลผลิตล่วงหน้า
P6 ประสิทธิภาพของผู้กู้	- การดำเนินกิจการต่างๆเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ - ผลผลิตคุ้มค่าต่อการลงทุน

ตัวชี้วัดผลผลิต(Product Indicator)

ตารางที่ 4 ตัวชี้วัดผลผลิตของหน่วยระบบ B

O1ผู้กู้มีรายได้เพิ่มขึ้น	- สมาชิกสามารถพึ่งพาตัวเองได้เพิ่มขึ้น - จำนวนหนี้สินของสมาชิกลดลง
O2ผู้กู้มีการพัฒนาอาชีพ	- มีการนำเงินทุนมาดำเนินการต่อจากโครงการเดิม - มีรายได้เลี้ยงครอบครัวสามารถพึ่งตนเองได้
O3ศักยภาพของผู้กู้	- มีการพัฒนากิจการอย่างต่อเนื่อง - มีทุนสำหรับการดำเนินกิจกรรมเพิ่มขึ้น
O4การขยายกิจการของผู้กู้	- มีการเพิ่มผลผลิต - มีการเพิ่มกำลังการผลิต

3.3 ตัวแปรและตัวชี้วัดของหน่วยระบบ A ได้แก่

ปัจจัยนำเข้า (Input Indicator)

ตารางที่ 5 ตัวแปรและตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A

I1 นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	- ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน - ทักษะคิดที่มีต่อ นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
I2 เงิน 1 ล้านบาท	- เป็นเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้าน - การพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้
I3 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	- มีความรู้ ความสามารถ - มีความโปร่งใส ในกระบวนการเลือกตั้งคณะ

	กรรมการกองทุนหมู่บ้าน -เป็นที่ยอมรับของสมาชิก
I4 เงินที่ผู้กู้ชำระคืน	- เงินต้นพร้อมดอกเบี้ยภายในระยะเวลา 1 ปี - มีเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้าน
I5 ศักยภาพของชุมชน	- ผู้นำชุมชนมีความรู้ ความสามารถ - ความสามัคคีของชุมชน
I6 ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน	- มีความถูกต้อง ชัดเจน - มีกระบวนการจัดทำระเบียบกองทุนหมู่บ้าน
I7 ศักยภาพของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	- ความรับผิดชอบของสมาชิก - นำเงินไปใช้ตามวัตถุประสงค์ที่ขอกู้

ตัวชี้วัดกระบวนการ (Process Indicator)

ตาราง 6 ตัวชี้วัดกระบวนการของหน่วยระบบ A

P1 การคัดเลือกผู้กู้	- ผู้ด้อยโอกาสได้รับการพิจารณาก่อน - พิจารณาจากโครงการที่เสนอขอกู้
P2 การแนะนำวิธีทำธุรกิจ	- สมาชิกได้รับความรู้ และแนวทางในการทำธุรกิจ
P3 การรับชำระหนี้	- สมาชิกมีรายได้จากการดำเนินกิจการ
P4 การทำบัญชี	- การจัดทำบัญชีต่างๆของคณะกรรมการกองทุน
P5 การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของกลุ่มอาชีพ	- สมาชิกมีการพบปะกันเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์

ตัวชี้วัดผลผลิต (Product Indicator)

ตารางที่ 7 ตัวชี้วัดผลผลิตของหน่วยระบบ A

O1 ผลการบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	- การปล่อยเงินกู้เป็นไปอย่างทั่วถึง - ยอดเงินทุนเพิ่มขึ้น
O2 ผลการดำเนินกิจการของผู้กู้	- ผลกำไรจากการดำเนินกิจการ
O3 การพัฒนาอาชีพ	- เกิดทุนในการทำกิจการเพิ่มขึ้น
O4 ศักยภาพและความเข้มแข็งของกองทุน	- สามารถให้เงินกู้ได้อย่างต่อเนื่อง

4. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินกองทุนหมู่บ้าน ได้แก่แบบรายงาน (บร.) ต่างๆ และแบบเก็บข้อมูลเพิ่มเติม เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีดังนี้

3.4.1 แบบสำรวจตามแบบรายงานต่าง ๆ (บร. 1 – 12) ประกอบด้วย

- 1) บร.1 แบบเก็บข้อมูลบริบทชุมชนหมู่บ้าน
- 2) บร.2 แบบเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน
- 3) บร.3 แบบรายงานความรู้ ความเข้าใจ ทักษะคติดที่มีต่อกองทุนหมู่บ้าน
- 4) บร.4 แบบรายงานการปฏิบัติงานรายเดือน
- 5) บร.5 แบบรายงานผลการจัดเวทีบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน
- 6) บร.6 แบบรายงานผลการจัดเวทีบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 7) บร.7 แบบการรายงานผลการสัมภาษณ์เพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนใน

ทัศนคติของประชาชน

- 8) บร.8 แบบบันทึกการสัมภาษณ์
- 9) บร. 9 โครงการเศรษฐกิจชุมชนหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์
- 10) บร. 10 แบบสรุปบทเรียนชุมชนหมู่บ้าน
- 11) บร. 11 แบบศึกษาเจาะลึกรายกรณี
- 12) บร. 12 การวิเคราะห์จัดทำแผนแม่บทชุมชน

3.4.2 กล้องถ่ายภาพ ใช้บันทึกกิจกรรมต่างๆในชุมชน เพื่อแสดงให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงของชุมชนทางด้านต่างๆตลอดจนการใช้เป็นเครื่องมือในการ ติดตามผลการประกอบกิจการของผู้กู้เงินกองทุน

3.4.3 สมุดจดบันทึก เป็นเครื่องมือที่ใช้จดบันทึกข้อมูลต่าง ๆ

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ในการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอให้ได้เนื้อหาสาระ และข้อหลักวิชาที่รวบรวมมาได้ ประกอบไปด้วยหลายวิธี ได้แก่

3.5.1 การสัมภาษณ์โดยใช้แบบ บร. (1-12)

3.5.2 การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม และแบบไม่มีส่วนร่วม สังเกตความเปลี่ยนแปลงในด้าน

ต่าง ๆ ในหมู่บ้านหวอปลากั้ง แล้วทำการจดบันทึก

3.5.3 การสนทนากลุ่มตามลักษณะกลุ่มอาชีพเดียวกัน ได้แก่ อาชีพค้าขาย อาชีพปลูกพืช อาชีพเลี้ยงสัตว์

3.5.4 การจัดเวทีชาวบ้าน ก่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ และหาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน

3.5.5 การจัดเวทีประชาคมตำบลทำให้ท้องถิ่นเกิดเครือข่ายกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน

3.5.6 ข้อมูลต่าง ๆ ได้แก่

- ข้อมูล งบประมาณ
- ระเบียบกองทุนหมู่บ้านเทศบาล
- แผนแม่บทชุมชน ขององค์การบริหารส่วนตำบลหมู่สี่
- แบบสรุปการประเมินผลหมู่บ้านสุขภาพดีถ้วนหน้าอย่างยั่งยืน (สคถ.ย)
- คู่มือสำหรับประชาชนในการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้มาจากการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการต่าง ๆ ผู้จัดทำสารนิพนธ์ได้นำข้อมูลในเรื่องเดียวกันมาประมวลเข้าด้วยกันแล้วจึงนำมาวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อใช้ในการตอบคำถามตามวัตถุประสงค์ที่ได้ระบุไว้ในบทที่ 1 โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

- 1) วิเคราะห์ข้อมูล โดยยึดตามวัตถุประสงค์การประเมินโครงการ
- 2) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงระบบ (System Analysis) โดยการประเมินการทำงานของหน่วยงานระบบย่อยทั้ง 2 ระบบ คือ ระบบการบริหารจัดการและส่งเสริมแนะนำผู้กู้ (หน่วยระบบ A) และระบบการประเมินการดำเนินงานของผู้กู้แต่ละราย (หน่วยระบบ B)
- 3) พิจารณาจากตัวแปรและตัวชี้วัด ในแต่ละหน่วยระบบย่อย
- 4) แนวโน้มกองทุนเงินในอนาคตว่าจะไปในทิศทางใด
- 5) นำเสนอในรูปแบบของสารนิพนธ์ (Substantive Report) เพื่อประกอบการศึกษาชุดวิชาสารนิพนธ์ ในหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการและการประเมินโครงการตามโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

บทที่ 4

ผลการติดตามประเมินโครงการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นการกล่าวถึงผลการติดตามประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านหเวปลาแก้ง ซึ่งในการประเมินนั้นเป็นการประเมินเชิงระบบ ซิปป์ โมเดล (CIPP Model) ประกอบไปด้วย

- ผลการประเมินบริบทชุมชนบ้านหเวปลาแก้ง (หน่วยระบบ C)
- ผลการประเมินเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู้ (หน่วยระบบ B)
- ผลการประเมินโครงการ โดยภาพรวม (หน่วยระบบ A)

1. ผลการประเมินบริบทชุมชน

1.1 ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน

หมู่บ้านหเวปลาแก้ง หมู่ที่ 10 ตำบลหมูสี อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา เริ่มก่อตั้งครั้งแรกในปี พ.ศ. 2510 หรือประมาณ 35 ปีที่ผ่านมา โดยมีคนกลุ่มแรกที่เข้ามาก่อตั้งหมู่บ้าน คือ นายบุญมา หาดจันทิก นายวรรณิ สิงห์คำมา นายคู่ ไกรทอง คนกลุ่มนี้ได้อพยพมาจากหมู่บ้านที่มีอาณาเขตติดต่อกัน ได้แก่หมู่บ้านท่ามะปรางค์ หมู่ที่ 3 บ้านกุดคล้า หมู่ที่ 5 ตำบลหมูสี อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา เหตุที่ทำให้มีการอพยพมาก็เนื่องมาจากต้องการพื้นที่ในการทำเกษตร และเห็นว่าพื้นที่บริเวณนี้เป็นพื้นที่ที่ว่างเปล่าเหมาะสำหรับการทำการเกษตร เพราะมีแหล่งน้ำที่อุดมสมบูรณ์ และล้อมรอบไปด้วยภูเขาทั้งสี่ด้าน จึงได้จับจองเป็นที่ทำกิน และต่อมามีผู้คนจากต่างที่ต่างจังหวัด อพยพเข้ามาอาศัยในหมู่บ้าน ทำให้มีจำนวนประชากร ในหมู่บ้านเพิ่มจำนวนขึ้นเรื่อยๆ สาเหตุที่มีการเรียกหมู่บ้านนี้ว่า บ้านหเวปลาแก้ง ก็เนื่องมาจากบริเวณที่ก่อตั้งหมู่บ้านมีน้ำตกลงมาเป็นแอ่งน้ำ และมีปลาเป็นจำนวนมาก(ปลาแก้ง) ชาวบ้านจึงเรียกหมู่บ้านนี้ว่า หมู่บ้านหเวปลาแก้ง ในปัจจุบัน

1.2 ลักษณะประชากร

หมู่บ้านหเวปลาแก้งมีจำนวนประชากร 473 คน ประชากรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 52.43 ของประชากรทั้งหมด กลุ่มอายุส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 18-50 ปี ร้อยละ 50.53 ของประชากรทั้งหมด

ตารางที่ 8 ลักษณะจำนวนประชากรบ้านห้วยปลากั้ง

ลักษณะประชากร	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
-ชาย	248	52.43
-หญิง	225	47.57
2. อายุ		
1 วัน - 3 ปีเต็ม	31	6.55
3 ปี 1 วัน - 6 ปีเต็ม	23	4.86
6 ปี 1 วัน - 12 ปีเต็ม	58	12.26
12 ปี 1 วัน - 14 ปีเต็ม	13	2.75
14 ปี 1 วัน - 18 ปีเต็ม	31	6.55
18 ปี 1 วัน - 50 ปีเต็ม	239	50.52
50 ปี 1 วัน - 60 ปีเต็ม	34	7.19
60 ปี 1 วัน ขึ้นไป	44	9.30

ที่มา : รายงานสถิติจำนวนประชากร ตามหลักฐานทางทะเบียนราษฎร ณ เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2544

1.3 การศึกษา

การศึกษาของประชากรในหมู่บ้านห้วยปลากั้งส่วนใหญ่ จะจบการศึกษาแค่ชั้นประถมปีที่ 4 เนื่องจากออกมาช่วยพ่อ แม่ทำงานที่บ้านใน พ่อแม่ต้องออกไปทำงานนอกบ้านเพื่อหาเงินมาใช้จ่ายในครอบครัวจึงทำให้ประชากรจบการศึกษาในระดับที่ต่ำ

ปัจจุบันพ่อ แม่ หรือผู้ปกครองต่างมองเห็นความสำคัญของการศึกษา ต่างก็ส่งให้ลูกหลานของตนเรียนกันมากขึ้น และในอนาคตประชากรในหมู่บ้านห้วยปลากั้งจะจบการศึกษาในระดับสูงๆเป็นจำนวนมาก

ระดับการศึกษาของสมาชิกบ้านห้วยปลากั้งที่ออกไปศึกษานอกหมู่บ้าน จำนวน 92 คน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 9 ระดับการศึกษาที่ออกไปศึกษานอกหมู่บ้าน

ระดับ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ประถมศึกษา	67	14.16
มัธยมศึกษา	19	4.01

ปวช.	1	0.21
ปวส.	2	0.42
ปริญญาตรี	3	0.63

1.4 การประกอบอาชีพของประชากรในหมู่บ้าน

อาชีพของประชากรในหมู่บ้านส่วนใหญ่ยังคงประกอบอาชีพทางการเกษตร และอาชีพรับจ้างอยู่เป็นจำนวนมากที่เหลือเป็นอาชีพค้าขาย ซึ่งแสดงรายละเอียดต่อไปนี้

ตารางที่ 10 แสดงการประกอบอาชีพของประชากรในหมู่บ้านห้วยปลากั้ง

อาชีพ	จำนวน(ครอบครัว)	ร้อยละ
เกษตร	51	43.47
รับจ้าง	59	51.30
ค้าขาย	5	4.34

1.5 รายได้ของประชากร

รายได้ของประชากรส่วนใหญ่ จะอยู่ระหว่าง 40,000 – 80,000 บาทต่อปี รายได้ของประชากรส่วนใหญ่ได้มาจากการทำการเกษตรในหมู่บ้าน จากการรับจ้างภายในหมู่บ้านและจากหมู่บ้านใกล้เคียง

1.6 วัฒนธรรม ประเพณี

ประชากรในหมู่บ้านห้วยปลากั้งทั้งหมดนับถือศาสนาพุทธ มีการสืบทอดประเพณีต่างๆตามบรรพบุรุษ โดยมีวัดเป็นศูนย์กลางของชาวบ้านในการประกอบพิธีกรรมทางศาสนา ชาวบ้านให้ความสำคัญต่อคุณค่าของงานบุญประเพณีอันดั้งเดิมนี้ไม่เปลี่ยนแปลงสำหรับงานประเพณีที่สำคัญมีดังนี้

เดือนมกราคม ชาวบ้านมีการตักบาตรในตอนเช้าเพื่อเป็นสิริมงคลในวันขึ้นปีใหม่

เดือนเมษายน มีงานประเพณีสงกรานต์ ซึ่งเป็นปีใหม่ของชาวไทยเรา หนุ่ม สาว ที่ออกไปทำงานต่างถิ่นก็จะเดินทางกลับบ้านคนเพื่อมาร่วมทำบุญตักบาตร ได้มีโอกาสพบปะญาติพี่น้อง มีการรดน้ำดำหัวผู้สูงอายุเพื่อขอพร และมีการเล่นน้ำอย่างสนุกสนาน

เดือนกรกฎาคม มีการทำบุญวันเข้าพรรษา

เดือนตุลาคม มีการทำบุญวันออกพรรษา

หมู่บ้านห้วยปลากั้งพบว่าจากอดีตจนถึงปัจจุบันหมู่บ้านมีการพัฒนาขึ้นเรื่อยๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง โดยดูจากการมีส่วนร่วมของประชาชนในหมู่บ้าน การเห็นการศึกษาเป็นสิ่งที่สำคัญ พยายามให้ลูกหลานได้ศึกษาเล่าเรียน ทุกคนเชื่อในเรื่องทำดีได้ดี ทำชั่วได้

ชี้ มีการสืบทอดประเพณีซึ่งคงามสืบต่อกันมาอย่างต่อเนื่องพอที่ตัวชี้ให้เห็นว่าหมู่บ้านนี้น่าจะเป็นหมู่บ้านที่สามารถจะพึ่งพาตนเองได้ในอนาคต

2.ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม

ผลการประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้านห้วยปลากั้ง โดยภาพรวมมีดังนี้

2.1 ผลการประเมินหน่วยระบบการบริหารจัดการ และแนะนำส่งเสริมผู้รู้ (หน่วยระบบ A)

2.1.1 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้า ของหน่วยระบบ A พบว่า

1) นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ จากการสัมภาษณ์และเปิดเวทีชาวบ้านในหมู่บ้านพบว่าชาวบ้านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นอย่างดีคือ อาทิเช่น

- เป็นกองทุนที่ทุกคนในหมู่บ้าน ได้เป็นเจ้าของกองทุนร่วมกัน
- ชาวบ้าน ได้บริหารจัดการกองทุนอย่างมีประสิทธิภาพด้วยตนเอง
- เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้าน
- เปิดโอกาสให้ผู้ที่ยึดโอกาสเข้าถึงแหล่งเงินทุน ได้มีเงินทุนในการประกอบอาชีพ

เพื่อเป็นการสร้างรายได้ให้กับครอบครัว

2) เงิน 1 ล้านบาท ได้รับการโอนเข้าบัญชีเมื่อวันที่ 30 สิงหาคม พ.ศ. 2544 หลังจากการได้รับการอนุมัติให้จัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน เมื่อวันที่ 27 มิถุนายน พ.ศ. 2544 โดยผ่านกระบวนการต่างๆ ตั้งแต่การเตรียมความพร้อมของหมู่บ้าน การจัดเวทีชาวบ้าน และมีการเรียนรู้ร่วมกัน ตลอดจนถึงกระบวนการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านเป็นไปตามระเบียบของสำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

3) คณะกรรมการกองทุนเงินล้านบาทบ้านห้วยปลากั้ง จำนวน 15 คนประกอบด้วย

ตารางที่ 11 แสดงรายชื่อคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านห้วยปลากั้ง

ตำแหน่ง	ชื่อ-สกุล	การศึกษา	ประสบการณ์และความสามารถพิเศษ
1 ประธาน	นายกฤษณ์ สุขมังษา	ม.6	-สมาชิก อ.บ.ค.
2 รองประธาน	นายประจวบ โปสาวัง	ม.6	-ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 10
3 เลขานุการ	นางสาววันทนา คงกะพันธ์	ป.6	-เลขากลุ่มออมทรัพย์
4 เสร้ญญิก	นางอักษรศรี โพธิ์ศรี	ปวช.	-กรรมการหมู่บ้าน
5 รองเสร้ญญิก	นางสาวนันทิศา ช้อนทอง	ปวช.	-ทำบัญชี

6	กรรมการ	นายเดชทวีชัย พรหมพินิจ	ม.6	-สมาชิก อ.บ.ต.
7	กรรมการ	นายถวิล ไตรยพันธ์	ป.6	-กรรมการหมู่บ้าน
8	กรรมการ	นายพันธ์ เจื่อนอก	ม.3	-ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่10
9	กรรมการ	นายไพโรจน์ โปสาวัง	ม.3	-
10	กรรมการ	นายมีมา โปสาวัง	ป.4	-
11	กรรมการ	นายจิตรประเสริฐ คงกะพันธ์	ม.6	-กรรมการหมู่บ้าน
12	กรรมการ	นายสุข อางนอก	ป.4	-กรรมการหมู่บ้าน
13	กรรมการ	นายนิมิตร คณธา	ม.6	-อาสาพัฒนาชุมชนหมู่บ้าน
14	กรรมการ	น.ส.สุชาติพิย์ สิงห์คำมา	ม.3	-เหรียญกิตติมศักดิ์
15	กรรมการ	นางลำพูน ชำนอก	ม.6	-ทำหัตถกรรม

ที่มา : จากระเบียบกองทุนหมู่บ้านห้วยปลากั้ง

4) ผู้สมัครขอตั้ง ปัจจุบันสมาชิกกองทุนหมู่บ้านห้วยปลากั้งมีสมาชิกประเภทบุคคลเป็นหัวหน้าครอบครัวจำนวน 66 คน โดยมีสมาชิกที่ได้รับการอนุมัติเงินไปแล้ว จำนวน 56 คน ดังมีรายละเอียดตามตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 12 การอนุมัติเงินกู้ในแต่ละครั้ง

ที่	ประเด็น	อนุมัติครั้งที่1		อนุมัติครั้งที่2		อนุมัติครั้งที่3		อนุมัติครั้งที่4	
		จำนวน (คน)	เงิน (บาท)	จำนวน (คน)	เงิน (บาท)	จำนวน (คน)	เงิน (บาท)	จำนวน (คน)	เงิน (บาท)
1	คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านได้ อนุมัติเงินกู้ให้ สมาชิกแล้ว	15	290,000	24	445,000	12	195,000	5	67,000

2	ผู้ยื่นได้นำไป								
	ประกอบอาชีพ								
	แยกเป็น								
	-เกษตรกรรม	13	250,000	22	405,000	11	175,000	4	47,000
	-ศึกษา	1	20,000	2	40,000			1	20,000
	-บริการ	1	20,000			1	20,000		
3	จำนวนวงเงินใน								
	การกู้ยืมของสมาชิก								
	แยกเป็น								
	2,000-5,000							1	5,000
	5,001-10,000							1	7,000
10,001-15,000	1	10,000	2	20,000	3	30,000	1	7,000	
15,001-19,000			3	45,000	3	45,000	1	15,000	
เต็มจำนวน20,000	14	280,000	19	380,000	6	120,000	2	40,000	
4	ระยะเวลาในการ								
	ใช้คืนเงินกู้ยืมของ								
	สมาชิก								
	-เต็ม12เดือน	15	290,000	24	445,000	12	195,000	5	67,000

ที่มา : จากรายงานผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

หลังจากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านแห่ปลากั้งได้พิจารณาอนุมัติเงินกู้ให้แก่สมาชิกจำนวน 56 ราย จากจำนวนสมาชิกทั้งหมด 66 หรือคิดเป็นร้อยละ 84.84 โดยผู้กู้ยืมเงินได้นำเงินไปลงทุนใน

การประกอบอาชีพ ด้านการเกษตรมีจำนวนผู้กู้มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 75.76 วงเงินกู้สูงสุดคือผู้
เต็มจำนวน 20,000 บาท มีผู้กู้เป็นจำนวนมากถึง 40 ราย

การพิจารณาอนุมัติเงินของคณะกรรมการเป็นไปอย่างบริสุทธิ์ และยุติธรรมเป็นไปอย่างตรงไป
ตรงมา โดยพิจารณาจากกลุ่มผู้ค้อยโอกาสก่อนเป็นอันดับแรก รองลงมาพิจารณาจากตัวโครงการที่
สมาชิกเสนอขอกู้ และท้ายสุดพิจารณาจากความสามารถในการชำระเงินคืน

5) ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านเทศบาลได้ร่วมกันจัดทำระเบียบ
ข้อบังคับ แล้วแจ้งให้สมาชิกกองทุนหมู่บ้านทราบโดยทั่วกัน โดยกฎระเบียบ ข้อบังคับของกองทุน
หมู่บ้าน ที่สำคัญ มีดังนี้

5.1 การรับสมาชิก

- 1) ผู้ที่พำนัก หรือ พักอาศัยอยู่ในหมู่บ้านเทศบาลเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปี
ก่อนการจัดตั้งกองทุน
- 2) ผู้มีนิสัยอันดีงาม มีความรู้ ความเข้าใจ เห็นชอบด้วยหลักการของกองทุนและสนใจ
ที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของกองทุน
- 3) ผู้ที่พร้อมจะปฏิบัติตามระเบียบของกองทุน
- 4) เป็นผู้ที่คณะกรรมการกองทุน ได้มีมติเห็นชอบให้เข้ามาเป็นสมาชิก
- 5) อดทน เสียสละ และเห็นแก่ประโยชน์ของกองทุนเป็นสำคัญ
- 6) มีเงินฝากสะสมอย่างน้อย 1 หุ้น แต่ต้องไม่เกิน 5 ของจำนวนหุ้นทั้งหมดที่
มีอยู่ในกองทุน

5.2 เกณฑ์การพิจารณาให้เงินกู้

- 1) พิจารณากลุ่มผู้ค้อยโอกาสก่อน บนพื้นฐานของความเป็นจริง
- 2) พิจารณาตามโครงการที่สมาชิกขอเสนอขอกู้เงินกองทุนหมู่บ้าน

5.3 การคิดดอกเบี้ยหรือผลตอบแทนบริจาค

- 1) เป็นเงินปันผลค่าหุ้น ในอัตราร้อยละ 15
- 2) เป็นเงินประกันความเสี่ยง ในอัตราร้อยละ 10
- 3) เป็นเงินเฉลี่ยคืนให้แก่ผู้กู้ในอัตราร้อยละ 5
- 4) เป็นเงินค่าตอบแทนแก่คณะกรรมการกองทุนในอัตราร้อยละ 10
- 5) เป็นทุนการศึกษาและการพัฒนาอาชีพของประชากรในหมู่บ้านในอัตราร้อยละ

- 6) เป็นทุนเพื่อสมทบกองทุนร้อยละ 5

- 7) เป็นทุนเพื่อจัดสรรสวัสดิการให้แก่สมาชิกในอัตราร้อยละ 20
- 8) เป็นทุนเพื่อสาธารณประโยชน์ของหมู่บ้านในอัตราร้อยละ 15
- 9) อื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านเห็นสมควรในอัตราร้อยละ 10

6. ศักยภาพของหมู่บ้าน จากการสัมภาษณ์ประธานกองทุนหมู่บ้านห้วยปลากั้ง ได้กล่าวถึง การรวมกลุ่มต่าง ๆ ของสมาชิกในหมู่บ้านก่อนที่จะมีโครงการกองทุนเงินล้านพบว่าได้มีการจัดตั้ง กลุ่มต่าง ๆ ก่อนแล้วจำนวน 6 กลุ่ม ได้แก่

- กองทุนหมู่บ้าน อ.พ.ป
- กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านห้วยปลากั้ง
- กลุ่มอ.ส.ม. หมู่บ้าน
- กลุ่มสตรีแม่บ้าน
- กลุ่มเยาวชนหมู่บ้าน
- อาสาพัฒนาชุมชน

การบริหารจัดการกลุ่มต่าง ๆ เป็นการบริหารโดยสมาชิกในหมู่บ้านจึงถือว่า บ้านห้วยปลากั้ง มีศักยภาพความพร้อมที่จะบริหารกองทุนหมู่บ้านได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.1.2 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ A

1) กระบวนการคัดเลือกผู้กู้ของกองทุนพบว่ามีการจัดทำระเบียบการกู้และมี ระเบียบการคิดอัตราดอกเบี้ยโดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาผู้กู้ในกลุ่มผู้ค้อยโอกาสเป็นอันดับแรกจาก นั้นพิจารณาจาก โครงการของผู้กู้เป็นอันดับรองลงมา

2) การแนะนำวิธีทำธุรกิจพบว่ายังขาดการแนะนำที่ดี เนื่องจากสมาชิกประกอบ อาชีพส่วนใหญ่ยังต้องอาศัยวิธีลองผิดลองถูกในการประกอบกิจการอยู่ขาดการประสานงานที่ดี ระหว่างประชาชนกับข้าราชการที่มีหน้าที่เกี่ยวข้อง การประกอบอาชีพของประชาชนจึงใช้ประสบ การณ์จากการทำงานแทน

3) การจัดสรรผลประโยชน์พบว่ามีการจัดสรรผลประโยชน์จากผลกำไรจากการ ดำเนินงานบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านที่ระบุไว้ในระเบียบกองทุนหมู่บ้าน

4) การเสวนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจากการจัดเวทีเสวนาตามกลุ่มอาชีพและจาก การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน

5) การทำบัญชีพบว่ามีการจัดทำบัญชีไว้อย่างถูกต้อง เนื่องจากเลขากองทุนมีความรู้ ด้านบัญชี มีการรายงานความเคลื่อนไหวในการใช้จ่ายเงินกองทุนให้สมาชิกทราบทุกครั้งที่มีการ

ประชุมประจำเดือน แต่การจัดทำบัญชีบางตัวยังไม่ครบถ้วน เนื่องจากยังไม่ครบระยะเวลาการชำระ
เงินคืน

6) การดำเนินงานของคณะกรรมการบริหารกองทุนพบว่า มีการจัดประชุมของคณะกรรมการ มีการเปิดรับสมัครสมาชิกกองทุนเมื่อครบ 1 ปี มีการรับฝากเงินออมเป็นประจำทุกเดือน และมีการจัดทำบัญชีที่เป็นปัจจุบัน แต่ในการเรียกประชุมคณะกรรมการกองทุนยังขาดความรวดเร็วจากคณะกรรมการกองทุนบางคน เนื่องจากการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกองทุนมิได้รับผลตอบแทนใด ๆ จึงทำให้ขาดแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน

2.1.3 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ A แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1) ผล โดยตรงพบว่าสมาชิกได้รับอนุมัติเงินกู้จำนวน 56 ราย มียอดเงินที่ปล่อยกู้ทั้งสิ้น 997,000 บาท ผลจากการนำเงินกู้นี้ไปประกอบกิจการต่าง ๆ ดังนี้

-การพัฒนาอาชีพของผู้กู้ 56 ราย ได้แก่ ด้านการเกษตร ค้าขาย และบริการ

2) ผลกระทบ โดยตรงพบว่ามีจำนวนผู้กู้ครบตามจำนวนคือ 56 ราย มียอดเงินจัดสรรคงเหลือ 3,000 และดอกเบี้ยเงินฝากคือ 6,318.52บาทมีการขยายกิจการของผู้กู้เพิ่มขึ้นเนื่องจากมีเงินทุนในการประกอบอาชีพเพิ่มขึ้น

ตารางที่ 13 โครงการของสมาชิกเสนอขอกู้เงินกองทุนหมู่บ้านห้วยปลากั้งและการอนุมัติเงินกู้

ที่	ชื่อ - สกุล ผู้กู้	ชื่อโครงการ	จำนวนเงินขอู้ (บาท)	ได้รับอนุมัติ (บาท)
1	นายวิโรจน์ จำปี	เลี้ยงไก่	20,000	20,000
2	นางสุภัทรา ประเสริฐ สงค์	เสริมสวย	20,000	20,000
3	นางน้อย คำละกอ	ทำไร่	20,000	20,000
4	นางสนั่น ขอชิดกลาง	เลี้ยงไก่	10,000	10,000
5	นางสาวเดือนใจ โพธิราช	เลี้ยงโคเนื้อ	20,000	20,000
6	นางสาวกาญจนา มาทา จันทิก	เลี้ยงไก่, เลี้ยงหมู	20,000	20,000
7	นายเศรษฐวิชัย พรหม พินิจ	เลี้ยงไก่	20,000	20,000

8	นายถวิล ไตรยขัน	เลี้ยงไก่	20,000	20,000
9	นายประจวบ โปธิสว่าง	เลี้ยงโคนม	20,000	20,000
10	นางอักษรศรี โปธิศรี	ทำไร่	20,000	20,000
11	นายไพโรจน์ โปธิสว่าง	เลี้ยงโคเนื้อ	20,000	20,000
12	นายสมศักดิ์ ไคยจันทิก	ค้าขาย	20,000	20,000
13	นายจิตรประเสริฐ คงกะพันธ์	ทำโรงเลี้ยงม้า	20,000	20,000
14	นายคำพันธ์ ช้อนทอง	เลี้ยงไก่	20,000	20,000
15	นายสังเวียน ขอชิดกลาง	เลี้ยงไก่ไข่	20,000	20,000
16	นายเล็ก ชูทัน	ค้าขาย	20,000	20,000
17	นางลำควน ยิมจันทิก	ค้าขาย	20,000	20,000
18	นายแย้ม ดิจันทิก	ทำไร่	20,000	20,000
19	นางแอ ทิมะสุข	ทำไร่	20,000	15,000
20	นายกิตติศักดิ์ พรหมพินิจ	ทำไร่	20,000	20,000
21	นางประไพร มาทาจันทิก	ทำไร่	20,000	20,000
22	นายพันธ์ เขื่อนอก	ทำไร่	20,000	20,000
23	นายมีมา โปธิสว่าง	ทำไร่	20,000	15,000
24	นายอนันต์ มาทาจันทิก	ทำไร่	20,000	20,000
25	นางอัญชรี โปธิสว่าง	ทำไร่	20,000	20,000
26	นางสำภา อาจนอก	ทำไร่	20,000	20,000
27	นางผอง ทำอ่อน	ทำไร่	20,000	20,000
28	นางวันทนา ขำนอก	ทำไร่	20,000	20,000
29	นางลำพูน ขำนอก	ทำไร่	20,000	20,000
30	นางสาวอ้อยใจ เขื่อนอก	เลี้ยงโคเนื้อ	20,000	20,000
31	นางสาวอังคณา อภัย	ทำไร่	20,000	20,000
32	นายแก้ว พูลเงิน	ทำไร่	20,000	20,000
33	นางแขก ศรีสุกกลาง	ทำไร่	20,000	15,000
34	นายประสิทธิ์ สมควร	เลี้ยงไก่	20,000	20,000
35	นางสาว บุญหลาย นักรบ	ทำไร่	10,000	10,000

36	นายพรชัย พูลเงิน	ทำไร่	20,000	10,000
37	นางหนูแดง นิฉันทีก	เลี้ยงวัว	20,000	20,000
38	นายกฤษณ์ สุขมังษา	ทำไร่	20,000	20,000
39	นางปรางหวาน พมหม พินิจ	ทำไร่	20,000	20,000
40	นายมานิตย์ รื่นณรงค์	ทำไร่	20,000	20,000
41	นายलयง สีสว่าง	ทำไร่	20,000	20,000
42	นางทองยูน จงเพิ่มกลาง	ทำไร่	20,000	15,000
43	นายสมพงษ์ ประเสริฐ สงค์	ซ่อมเครื่องยนต์	20,000	20,000
44	นางวงเดือน พูลเงิน	ทำไร่	20,000	20,000
45	นางสาวหวานตา คันทิ ท้าว	ทำไร่	20,000	15,000
46	นางสมवास ไตรยจันทร์	ทำไร่	15,000	15,000
47	นางสาวแฉั่ว พูลเงิน	ทำไร่	20,000	10,000
48	นางสาวตุ่น พลอยพะเนา	ทำไร่	20,000	10,000
59	นายประไพพร พูลเงิน	ทำไร่	20,000	10,000
50	นายทวี ชำนอก	ทำไร่	20,000	20,000
51	นายเพชร คำทะกอก	ทำไร่	20,000	20,000
52	นางทองเมี้ยน ชำนอก	ทำไร่	20,000	20,000
53	นางสาวสัมฤทธิ์ คณธา	ค้าขาย	20,000	20,000
54	นางสุข อาจนอก	ทำไร่	15,000	15,000
55	นายเล็ก สุขประเสริฐ	ทำไร่	10,000	7,000
56	นายสุบรรณ ศรีสุขกลาง	ทำไร่	10,000	5,000

ที่มา : อากรายงานผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

3)ผลกระทบ โดยอ้อมพบว่าเกิดเครือข่ายในการเรียนรู้ร่วมกันในกลุ่มผู้รู้ในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจากการที่ประชาชนมีทุนในการดำเนินกิจการเพิ่มขึ้นทำให้มีการว่าจ้างแรงงานในหมู่บ้านเพิ่มขึ้นทำให้สมาชิกในหมู่บ้านมีรายได้เพิ่มขึ้น

2.2 ผลการประเมินหน่วยระบบ B

หน่วยระบบ B คือหน่วยระบบการดำเนินงานของผู้ดูแลราย

2.2.1 ผลการประเมินบริบทเฉพาะตัวของหน่วยระบบ B พบว่า

1) ประสิทธิภาพในการดำเนินการของผู้ดูแล พบว่าผู้ดูแลได้รับแนะนำวิธีการดำเนินการกิจการจากหน่วยงานของรัฐบาลทำให้ผู้ดูแลมีความรู้ในการประกอบอาชีพประกอบกับที่สมาชิกมีประสบการณ์ด้านการดำเนินการอยู่ก่อนแล้วจึงทำให้การดำเนินการของผู้ดูแลประสบความสำเร็จ แต่สมาชิกบางส่วนที่ไม่ได้รับแนะนำวิธีการทำกิจการจากหน่วยงานของรัฐบาลอาจมีผลต่อการดำเนินการของผู้ดูแลเอง ผู้ดูแลต้องดำเนินการจากประสบการณ์ของผู้ดูแลเอง มีผลทำให้การดำเนินการของผู้ดูแลยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร

2) อาชีพหลักของผู้ดูแล พบว่า ผู้ดูแลมีอาชีพที่สำคัญคืออาชีพด้านการเกษตร รับจ้าง เป็นส่วนใหญ่ อาชีพด้านการเกษตรของผู้ดูแลส่วนใหญ่ประกอบไป การปลูกพืช และการเลี้ยงสัตว์ ซึ่งเป็นอาชีพทำให้ผู้ดูแลมีรายได้จากส่วนนี้มากเพราะเป็นอาชีพหลักของผู้ดูแลส่วนการรับจ้างจะเป็นการรับจ้างภายในหมู่บ้าน และจากนอกบ้าน

3) ความรู้ความสามารถของผู้ดูแลและครอบครัว พบว่าผู้ดูแลมีความรู้เพียงชั้น ประถมศึกษา (ป.4) ผู้ดูแลบางรายยังอ่านหนังสือไม่ออกแต่ในการดำเนินการของผู้ดูแลนั้นต้องอาศัยประสบการณ์ของผู้ดูแลเอง เมื่อมีปัญหาจะปรึกษากับผู้ที่มีความรู้ที่มีความคุ้นเคยกันในหมู่บ้าน

4) หนี้สินธนาคารของผู้ดูแล พบว่าผู้ดูแลบางรายมีหนี้สินกับธนาคารอยู่ก่อนแล้ว ในการกู้ยืมเงินผู้ดูแลได้นำไปใช้ในการดำเนินการในด้านการเกษตร ได้แก่การทำไร่ข้าวโพด ธนาคารที่ผู้ดูแลส่วนใหญ่เป็นหนี้สินอยู่ในขณะนี้คือ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ ผู้ดูแลบางรายมีหนี้สินกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ เป็นจำนวนเงินถึง 50,000 ถึง 60,000 บาท ในแต่ละปี

2.2.2 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B พบว่า

1) จำนวนเงินที่ได้จากกองทุน พบว่า ผู้ดูแลได้นำเงินจากการกู้เงินกองทุนไปใช้ในการประกอบอาชีพในด้านต่างๆ เช่น ในด้านการเกษตร ด้านการค้าขาย และบริการ ซึ่งเป็นการพัฒนาอาชีพของผู้ดูแลเองทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น แต่ผู้ดูแลบางรายไม่ได้ทำตามวัตถุประสงค์ที่เสนอขอเงินจากกองทุน เมื่อได้รับเงินทุนแล้วไม่นำไปใช้ในการประกอบอาชีพอย่างแท้จริง

2) สถานที่และวัตถุดิบ พบว่าผู้ดูแลบางรายที่มีที่ทำกินเป็นของตนเองสามารถใช้ที่ของตนเองในการประกอบอาชีพ สำหรับผู้ดูแลที่ไม่มีที่ทำกินเป็นของตนเองต้องไปขอเช่าที่ของคนอื่นที่ไม่ได้ทำ ค่าเช่าประมาณไร่ละ 300 ถึง 400 บาทต่อปี ด้านการเกษตร ในการทำไร่ข้าวโพดนั้นผู้ดูแล

บางรายได้ใช้เมล็ดพันธุ์ที่มีอยู่และนำมาคัดเลือกเมล็ดพันธุ์จากการทำในครั้งก่อนในหมู่บ้านซึ่งเป็นการลดต้นทุน ส่วนผู้กู้บางรายได้สั่งเมล็ดพันธุ์จากตลาดอาจทำให้ต้นทุนในการผลิตสูงกว่า

3) กำลังการทำงาน พบว่าผู้กู้บางรายที่มีกำลังการผลิตน้อยสามารถใช้แรงงานภายในครอบครัวได้แต่สำหรับบางรายมีกำลังการผลิตมาก มีความจำเป็นต้องมีการจ้างแรงงานอาจเป็นแรงงานภายในหมู่บ้านและอาจนำแรงงานจากภายนอกเข้ามาและมีการใช้เครื่องจักรเข้ามาช่วยในกระบวนการผลิตอาจทำให้เกิดการสิ้นเปลืองไปบ้างแต่ผลลัพธ์ที่ออกมาได้ผลคุ้มค่า

4) เทคนิควิธีการทำงาน พบว่า ผู้กู้ได้มีการวางแผนเป็นอย่างดี ในการเลือกช่วงจังหวะ ในการดำเนินกิจการที่เหมาะสม

2.2.3 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ B พบว่า

1) การทำกิจการอย่างถูกวิธีของผู้กู้แต่ละราย พบว่าการประกอบอาชีพด้านการเกษตรยังใช้วิธีการแบบเดิมขาดการวางแผนที่ดีในการดำเนินงานเป็นผลทำให้บางครั้งมีการดำเนินการที่ล่าช้า ทำให้ผลผลิตได้ผลไม่ดีเท่าที่ควรจะเป็น ส่วนด้านการค้าคงเป็นเรื่องการให้เครดิตแก่ลูกค้ามากเกินไป

2) การหาตลาดที่ดี พบว่าสมาชิกยังคงนำผลผลิตที่ได้จากการเกษตรไปจำหน่ายให้แก่อุปค้าคนกลาง ซึ่งเป็นการเสียเปรียบอยู่บ้างในด้านราคา

3) การหาวัตถุดิบที่ดี พบว่าด้านการเกษตรยังไม่สามารถหาวัตถุดิบที่ดีคุ้มค่าในการลงทุนในการผลิตได้เนื่องจากยังต้องพึ่งพาอุปค้าคนกลางซึ่งมีราคาแพง ส่วนด้านอื่นๆมีการจัดหาวัตถุดิบที่ดี

4) การทำบัญชี พบว่ามีการจัดทำบัญชีที่ดี มีผลทำให้ทราบรายรับและรายจ่ายที่แน่นอนในการดำเนินกิจการแต่ละครั้ง

5) การวิเคราะห์ประเมิน พบว่าผู้กู้ยังขาดการวิเคราะห์การประเมินที่เป็นระบบ

2.2.4 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ B พบว่า

ตัวชี้วัดผลผลิตของหน่วยระบบ B แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1) ผลโดยตรง(Immediate Result) ผู้ก้นำเงินไปใช้ในการประกอบกิจการและขายผลผลิตเป็นเงินได้ เว้นแต่ผู้กู้ที่ประกอบอาชีพด้านการเกษตร ที่ต้องรอเวลาในการเกี่ยวผลผลิต

- ผู้กู้ในแต่ละกลุ่มอาชีพมีการเพิ่มกำลังการผลิต ในด้านการเกษตรผู้กู้สามารถเพิ่มพื้นที่ในการประกอบอาชีพ ด้านค้าขายผู้กู้ได้มีทุนในการซื้อของเข้าร้านเพิ่มมากขึ้น

2) ผลกระทบทางอ้อม(Indirect Impact)

1) ผู้กู้สามารถพึ่งพาตนเองได้ เนื่องจากการมีเงินทุนในการประกอบอาชีพทำ
เกิดรายได้ในครอบครัวทำให้มีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจากเดิม

2) ผู้กู้มีศักยภาพและมีความเข้มแข็งในกิจการของตนเองอย่างยั่งยืนผู้กู้มี
ประสบการณ์ในการประกอบอาชีพได้ใช้ความรู้ความสามารถอย่างเต็มที่ในการดำเนินกิจการ

3. ผลการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู้

จากการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู้อาชีพ เกษตร ค้าขาย และบริการพอสรุปได้ดังนี้
ตารางที่ 14 ประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู้ด้านต่างๆ

อาชีพ	ปัจจัยนำเข้าที่ดี	กระบวนการที่ดี	ผลผลิตที่ดี
อาชีพทำไร่	ทุน แรงงาน ที่ดิน เมล็ด พันธุ์ ปุ๋ยที่มีคุณภาพ	มีการวางแผนการที่ดี มี การเลือกฤดูกาลที่เหมาะสม แก่การเพาะปลูก มีการ ทำตามขั้นตอนที่ถูกต้อง	มีคุณภาพตรง กับความ ต้องการของ ตลาด
อาชีพเลี้ยงสัตว์	ทุน แรงงาน โรงเรือน วัสดุอุปกรณ์ อาหารและ ยา พันธุ์สัตว์	มีโรงเรือนถูกสุขลักษณะ มีการศึกษาวิธีการที่ดี มี การผสมอาหารที่ถูกวิธี	มีการเจริญเติบโตตามลำดับมี คุณภาพตรง กับความ ต้องการของ ตลาด
อาชีพค้าขาย	ทุน แรงงาน ท่าเลที่ตั้ง สินค้าที่มีคุณภาพ	จัดร้านให้สะอาด เหมาะ ต่อการจับจ่ายสินค้า มี การเงินทุนหมุนเวียน สม่ำเสมอ	เป็นที่รู้จักของ คนทั่วไป มีลูกค้า ประจำ
อาชีพบริการ	ทุน ท่าเลที่ตั้ง สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ แรงงาน มี ใจรักใน งานบริการ	การบริการที่ดีเป็นกันเอง จัดร้านสะอาด มีการ พัฒนาฝีมือ	ความประทับใจของลูกค้า เป็นที่รู้จักของ ลูกค้า

4. สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์

4.1 การบรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติทั้ง 5 ข้อ

4.1.1 การเกิดกองทุนพบว่าหมู่บ้านห้วยปลากั้ง ได้จัดการเตรียมความพร้อมในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน โดยมีตัวแทนครัวเรือนเข้าร่วมประชุมจำนวน 3 ใน 4 ของจำนวนครัวเรือน โดยมีเจ้าหน้าที่จากส่วนราชการ คณะกรรมการระดับอำเภอ พัฒนาการประจำอำเภอปากช่อง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และประชาชนในหมู่บ้าน เมื่อวันที่ 27 มิถุนายน พ.ศ. 2545 มีการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 15 คน เป็นชาย 10 คน เป็นหญิง 5 คน มีการสมัครเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้านเป็นจำนวน 66 ราย โดยแบ่งการอนุมัติออกเป็น 4 ครั้ง ดังนี้

ตารางที่ 15 การอนุมัติเงินกู้แต่ละครั้ง

วัน /เดือน/ ปี / ที่อนุมัติ	อนุมัติครั้งที่	จำนวนผู้ได้รับการอนุมัติ (คน)	จำนวนเงิน (บาท)
18 พฤศจิกายน 2545	1	15	290,000
30 มกราคม 2545	2	24	445,000
28 มีนาคม 2545	3	12	195,000
13 พฤษภาคม 2545	4	5	67,000

ที่มา : จากรายงานผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

จำนวนยอดเงินล้านคงเหลือ 3,000 บาท ดอกเบี้ยจากธนาคาร 6,318.52 เมื่อรวมยอดเงินคงเหลือกับดอกเบี้ยเป็นเงินจำนวน 9,318.52 และมีจำนวนเงินออมสะสม จำนวน 18,566.98 บาท

4.1.2 ระบบบริหารกองทุน พบว่าคณะกรรมการบริหารกองทุนหมู่บ้านห้วยปลากั้งได้มีการแบ่งหน้าที่การรับผิดชอบต่างๆดังต่อไปนี้

ประธานกองทุนหมู่บ้าน ทำหน้าที่เป็นประธานในการประชุม เรียกประชุมคณะกรรมการกองทุน และสมาชิกกองทุน เป็นประธานในการพิจารณาเงินกู้

รองประธานกองทุน ทำหน้าที่ เป็นรองประธานในที่ประชุม และทำหน้าที่แทนประธานทุกครั้งที่ประธาน ไม่สามารถมาปฏิบัติหน้าที่ได้

เลขานุการกองทุน ทำหน้าที่ จัดเตรียมเอกสารการประชุม จัดบันทึกการประชุม ติดตามประสานงานทั่วไป และรายงานผลการดำเนินงานกองทุนให้คณะกรรมการกองทุนและสมาชิกทราบ

ประชาสัมพันธ์ ทำหน้าที่ ประชาสัมพันธ์ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ให้กับสมาชิก
ผู้ตรวจสอบภายใน ทำหน้าที่ ตรวจสอบบัญชีกำกับดูแลเงินกองทุนให้เป็นไปตามมติที่
คณะกรรมการกองทุนกำหนด ตรวจสอบการดำเนินงานของผู้ดูแลรายให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์

ประสงค์การกู้เงิน

การพิจารณาเงินกู้ต้องมีคณะกรรมการกองทุนเข้าร่วมพิจารณา ไม่ต่ำกว่ากึ่งหนึ่งของคณะกรรมการทั้งหมด

การจัดสรรผลประโยชน์ได้มีการจัดสรรตามที่ระเบียบกองทุนกำหนดขึ้น

4.1.3 การเรียนรู้เพื่อการพึ่งพาตนเอง พบว่า มีการนำหลักการพึ่งพาตนเองมาใช้ในการบริหารกองทุนในเรื่องการวางแผน มีการยอมรับในความคิดเห็นซึ่งกันและกัน การยอมรับเสียงข้างมาก การร่วมกันแก้ไขปัญหา และมีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการดำเนินกิจการของผู้กู้

4.1.4 การสร้างภูมิคุ้มกันทางด้านเศรษฐกิจ พบว่า

1) มีการกระตุ้นให้มีภูมิคุ้มกันระดับกองทุน โดยรวม มีการชี้แนะเรื่องกองทุนให้สมาชิกเข้าใจถึงหลักการสำคัญที่ว่ากองทุนหมู่บ้านเป็นของสมาชิกทุกคน ในการดำเนินการของสมาชิกกองทุนจะต้องช่วยกันรักษาเงินกองทุนด้วยตนเองถ้าผู้กู้ไม่มีการชำระเงินคืนต้องมีการจัดการกันเองตามระเบียบกองทุนที่กำหนดไว้ สมาชิกต้องให้ความเคารพต่อกฎระเบียบของกองทุนเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดี

2) เกิดภูมิคุ้มกันระดับกิจการผู้กู้แต่ละคน ผู้กู้แต่ละคนมีความคิดในการดำเนินการประกอบอาชีพ โดยไม่กู้หนี้จากแหล่งที่ดอกเบี้ยแพง มีการประกอบอาชีพ โดยใช้หลักการพึ่งพาตนเองทางเทคโนโลยี ในการประกอบอาชีพต้องคำนึงการบริโภคเองและการมีตลาดรองรับที่แน่นอน

4.1.5 การมีศักยภาพและความเข้มแข็ง พบว่า

1) ศักยภาพเดิมของบริบทบ้านเหวปลากั้ง

- สภาพป่า เป็นบริเวณที่มีป่าไม้อุดมสมบูรณ์เพราะอยู่ติดกับเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ และบริเวณโดยรอบของหมู่บ้านล้อมรอบไปด้วยภูเขาทั้งสี่ด้าน

- สภาพของดิน มีสภาพที่เหมาะสมแก่การประกอบอาชีพด้านการเกษตร เพราะเป็นที่ดินที่มีความอุดมสมบูรณ์

- สภาพของหนองน้ำ ปัจจุบัน หนองน้ำในหมู่บ้านเหลือน้อยลงทุกทีเนื่องจากการพังทลายของหน้าดิน

- จำนวนประชากร บ้านเหวปลากั้งมีจำนวนประชากรทั้งหมด 473 คน เป็นชาย 248 คน เป็นหญิง 225 คนประชากรส่วนมากจะอยู่ระหว่างอายุ 18 ถึง 50 ปี

- อาชีพครั้งแรกของประชากร ในการประกอบอาชีพในครั้งแรกของสมาชิกคือ การทำนาปลูกข้าว ทำการเกษตร

- ด้านสาธารณูปโภค มีการใช้ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ ภายในหมู่บ้านและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเช่นการทำถนนคอนกรีตเข้าซอยต่างๆ ในหมู่บ้าน

2) ในการดำเนินการที่ผ่านมามีศักยภาพในด้านต่างๆ

- ทุนด้านการเงิน บ้านเหวปลากั้งมีกลุ่มต่างๆ ได้แก่

ตารางที่ 16 แสดงองค์หรือกลุ่มต่างๆ ในหมู่บ้านเหวปลากั้ง

ที่	ชื่อกลุ่ม	สมาชิก (คน)	ปีที่จัดตั้ง	ทุนสะสม (บาท)
1	กลุ่ม อ.พ.ป.	ทุกครัวเรือน	2528	94,000
2	กลุ่มออกทรัพย์เพื่อการผลิต	57	2540	85,000
3	กลุ่ม อสม.	10	2540	7,000
4	กลุ่มสตรี-แม่บ้าน	24	2540	5,000
5	กลุ่มเยาวชน	24	2539	ไม่มี
6	กลุ่มอาสาพัฒนา	6	2540	ไม่มี
7	กองทุนหมู่บ้าน	66	2544	1,000,000

ที่มา : จากระเบียบกองทุนหมู่บ้านเหวปลากั้ง

บ้านเหวปลากั้ง เดิมมี 6 กลุ่ม ปัจจุบันมีกองทุนหมู่บ้านเพิ่มขึ้นมา 1 กลุ่ม รวมเป็น 7 กลุ่ม เมื่อรวมกับเงินกองทุนหมู่บ้านจะมีเงินหมุนเวียนทั้งสิ้น 1,191,000 บาท

4.2 ปัจจัยด้านบวกและปัจจัยด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายกองทุนหมู่บ้านทั้ง 5 ข้อพบว่า

4.2.1 ปัจจัยด้านบวก

1) ประชาชนมีทัศนคติที่ดีต่อกองทุน มีความต้องการอยากให้เกิดกองทุน เพราะกองทุนได้เปิดโอกาสให้ผู้ด้อยโอกาส มีโอกาสเข้าถึงแหล่ง เงินทุนเพื่อนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ เป็นการสร้างรายได้ให้ผู้ด้อยโอกาสทำให้ผู้ด้อยโอกาสมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีและสามารถพึ่งพาตนเองได้

2) คณะกรรมการบริหารกองทุน มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ ตั้งแต่ประธาน รองประธาน เลขานุการ เภรณญิก ประธานสัมพันธ์ และผู้ตรวจสอบภายใน และมีการประชุมคณะกรรมการทุกเดือนการเพื่อให้การบริหารกองทุนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3) ผู้กู้ได้กู้เงินกองทุนไปใช้ในการดำเนินการประกอบอาชีพโดยไม่ไปกู้เงินจากแหล่งอื่นซึ่งเสียดอกเบี้ยสูง

4.2.2 ปัจจัยด้านลบที่ขัดขวางการบรรลุวัตถุประสงค์

1) คณะกรรมการบางส่วนขาดประสบการณ์ในการบริหารจัดการกองทุนทำให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างล่าช้า ไม่คล่องตัว

2) ผู้กู้ประสบปัญหาจากภัยธรรมชาติ เช่นภัยแล้งทำให้ผลผลิตไม่คั่งส่งผลผู้กู้ประสบกับภาวะการขาดทุนต้องรอผลผลิตในครั้งต่อไปซึ่งจะได้ผลผลิตดีกว่าครั้งแรก

3) ผู้กู้ไม่นำเงินจากการขอกู้เงินกองทุนไปใช้ในการประกอบอาชีพตามวัตถุประสงค์ที่ขอกู้ ทำให้ไม่เกิดการพัฒนาอาชีพอย่างจริงจังและไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านที่มุ่งพัฒนาอาชีพของผู้ค้อยโอกาส ให้ผู้ค้อยโอกาสมีโอกาสเข้าถึงแหล่งเงินทุน เพื่อใช้ในการประกอบอาชีพเป็นการสร้างรายได้ให้ผู้ค้อยโอกาสได้มีรายได้ใช้จ่ายในครอบครัวและสามารถพึ่งตัวเองได้

4.3 การเกิดเครือข่ายการเรียนรู้ พบว่ามีการเสวนาของกลุ่มอาชีพต่างๆ ดังนี้ กลุ่มอาชีพเลี้ยงสัตว์ปลูกพืช คำชาย พบว่าผู้กู้ได้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ที่ตนมีอยู่ในการดำเนินการ ถ้าผู้กู้มีปัญหามาสามารถนำปัญหาของตนเองขึ้นมาเพื่อขอความคิดเห็นในการแก้ไขปัญหาจากผู้ที่มีประสบการณ์ มีการแก้ปัญหาาร่วมกัน เป็นผลให้เกิดเครือข่ายการเรียนรู้ร่วมกันในระดับหมู่บ้านและระดับตำบล

4.4 ความเข้มแข็งของชุมชน

4.4.1 ความเข้มแข็งของชุมชนตามที่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกำหนด พบว่า บ้านหวปลาทั้งมีปัจจัยด้านต่างๆซึ่งเป็นตัวบอกว่าบ้านหวปลาทั้งมีความเข้มแข็ง คือชาวบ้านมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีการพัฒนาร่วมกันมีการประชุมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน การมีผู้นำหมู่บ้านที่มีความเข้มแข็ง ในการเป็นแกนนำชาวบ้าน มีการวางแผนแก้ไขปัญหาาร่วมกัน อย่างเป็นระบบ

4.4.2 ความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนคติของประชาชน พบว่า ประชาชนในหมู่บ้านมีจิตสำนึกในการรักบ้านเกิดมีความพอใจในความเป็นอยู่ของหมู่บ้านตน ครอบครัวมีความอบอุ่นและมีความพร้อมในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ได้มาซึ่งความเจริญของหมู่บ้าน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ในบทนี้ผู้จัดทำสารนิพนธ์ ได้ทำการสรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ จากผลการติดตาม ประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้านห้วยปลากั้ง โดยทำการสรุปประเด็นของวัตถุประสงค์ วิธีดำเนินงาน ผลการดำเนินงาน และอภิปรายในเรื่องการบรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านห้วยปลากั้ง ปัจจัยที่ก่อให้เกิดผลด้านบวกและผลด้านลบ การเกิดองค์การเครือข่ายการเรียนรู้ ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชน ผลโดยตรงผลกระทบต่างๆ และข้อเสนอแนะบางประการที่ผู้จัดทำสารนิพนธ์ได้เสนอแนวความคิดในเรื่องของ กฎระเบียบของกองทุนหมู่บ้าน การบริการจัดการกองทุน การใช้เงินกู้เพื่อพัฒนาอาชีพ จากการติดตามผลประเมินกองทุนหมู่บ้านห้วยปลากั้ง สรุปได้ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการประเมิน

- 1.1 เพื่อทราบถึงการดำเนินการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านห้วยปลากั้ง
- 1.2 เพื่อทราบถึงปัจจัยด้านบวกและปัจจัยด้านลบ ในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านห้วยปลากั้ง
- 1.3 เพื่อทราบถึงทัศนคติ และความเข้าใจที่มีกองทุนหมู่บ้านห้วยปลากั้ง
- 1.4 เพื่อทราบถึงตัวชี้วัดความเข้มแข็งของกองทุนหมู่บ้านห้วยปลากั้ง
- 1.5 เพื่อทราบถึงปัญหาการบริหารกองทุนหมู่บ้านห้วยปลากั้ง
- 1.6 เพื่อทราบถึงปัญหาเกี่ยวกับระเบียบกองทุนหมู่บ้านห้วยปลากั้ง

2. วิธีดำเนินการ

- การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านห้วยปลากั้ง มีดังนี้
- 2.1 ทำการศึกษาถึงเป้าหมาย และการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านห้วยปลากั้ง
 - 2.2 ใช้ CIPP Model ในการวิเคราะห์กองทุนหมู่บ้านห้วยปลากั้ง การกำหนดตัวชี้วัด และตัวแปรในการเก็บข้อมูล ข้อมูลต่างๆ ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลในแบบรายงานต่างๆ บร.1-บร.12 จาก การสังเกต การทำแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ แล้วนำข้อมูลที่ได้มาทำการสังเคราะห์ในประเด็นต่างๆ

2.3 ลงมือเขียนสารนิพนธ์ บทที่ 1,2,3,4,5ตลอดจนบรรณานุกรม และภาคผนวกจนเสร็จสมบูรณ์

3. การดำเนินการ

ผลการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองในภาพรวม มีดังนี้

3.1 หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ (หน่วยระบบ A) คือ

- ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A ได้แก่ นโยบายของรัฐ เงิน 1 ล้านบาท คณะกรรมการกองทุน

- กระบวนการของหน่วยระบบ A ได้แก่ กระบวนการคัดเลือกผู้กู้ของกองทุน กระบวนการทำบัญชีกองทุน การรับชำระเงินกู้

- ผลผลิตของหน่วยระบบ A คือ ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A ได้แก่ จำนวนผู้กู้ จำนวนเงินกู้

3.2 หน่วยระบบการดำเนินงานของผู้กู้แต่ละราย (หน่วยระบบ B) คือ

- ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B ได้แก่ จำนวนเงินกู้ สถานที่ วัสดุคิบ แรงงาน

- กระบวนการของหน่วยระบบ B ได้แก่ การทำธุรกิจอย่างถูกวิธีของผู้กู้แต่ละราย การจัดหาวัสดุคิบที่ดี การจัดทำบัญชีที่ดี

- ผลผลิตของหน่วยระบบ B ได้แก่ รายได้เป็นเงิน ชื่อเสียง ความภาคภูมิใจ

3.3 หน่วยระบบ C ซึ่งเป็นบริบทของหน่วยระบบ A และหน่วยระบบ B ซึ่งประกอบไปด้วย จำนวนประชากร ลักษณะภูมิประเทศ เช่น สภาพของป่า สภาพดิน แหล่งน้ำ ถนน ไฟฟ้า ประปา อาชีพของประชากรประกอบไปด้วยอาชีพด้านการเกษตร ได้แก่การทำไร่ การเลี้ยงสัตว์

อภิปรายผลสรุปได้ดังนี้

1. การบรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านห้วยปลากั้ง บรรลุทั้ง 5 ข้อ ได้แก่
 - วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 การเกิดกองทุน กองทุนหมู่บ้านห้วยปลากั้งเกิดจากความร่วมมือของคนในชุมชนในอนาคตมีแนวโน้มที่คนในชุมชนจะมีส่วนร่วมมากขึ้น
 - วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 การมีระบบบริหารกองทุน กองทุนหมู่บ้านห้วยปลากั้ง ได้มีการจัดทำโครงสร้างองค์กรอย่างชัดเจน มีการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และมีการแบ่งหน้าที่กันรับผิดชอบในการทำงานอย่างถูกต้อง

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 การมีการเรียนรู้เพื่อการพึ่งตนเอง หมู่บ้านเหวปลากั้ง เปิดโอกาสให้คนในหมู่บ้านมีการแลกเปลี่ยนความรู้อย่างสม่ำเสมอแต่ยังไม่ถึงขั้นพึ่งตนเองได้ทั้งหมด ยังอาศัยความร่วมมือจากชุมชนภายนอกอยู่

วัตถุประสงค์ข้อที่ 4 การสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคม คนในชุมชนกองทุนหมู่บ้านเหวปลากั้ง มีการรวมตัวเป็นกลุ่มในการประกอบอาชีพ เช่นการทำกระเป่าลูกปัด

วัตถุประสงค์ข้อที่ 5 การมีศักยภาพและความเข้มแข็งของชุมชนและชุมชนท้องถิ่น คนในกองทุนหมู่บ้านเหวปลากั้ง มีความซื่อสัตย์ ความสามัคคี การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

2. ปัจจัยที่ทำให้เกิดผลด้านบวกและด้านลบ

2.1 ปัจจัยด้านบวก

2.1.1 ประสบการณ์ของคนในชุมชนที่ประสบความล้มเหลวมาก่อนจึงได้อาศัยเป็นบทเรียนที่ให้คนในชุมชนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และรวมตัวกันเป็นกลุ่มในการประกอบอาชีพเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาซ้ำซาก

2.1.2 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน มีการคัดเลือกคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านตามระเบียบกองทุน และมีความโปร่งใส บริสุทธิ์ ยุติธรรม

2.1.3 การพัฒนาอาชีพ สร้างรายได้ สมาชิกได้เข้าถึงแหล่งเงินทุน และมีเงินทุนในการประกอบอาชีพทำให้สมาชิกมีรายได้จากการประกอบอาชีพส่งผลให้สมาชิกมีความเป็นอยู่ที่ดีและสามารถพึ่งตนเองได้

2.1.3 เข้าถึงแหล่งเงินทุนในการประกอบอาชีพ ผู้ด้อยโอกาสได้มีโอกาสเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อนำไปใช้ในการประกอบอาชีพเป็นการสร้างรายได้ให้ผู้ด้อยโอกาสทำให้มีสภาพความเป็นอยู่ที่ดี

2.2 ปัจจัยด้านลบ

2.2.1 คนในชุมชนยังมีสภาพเป็นลูกหนี้ของธนาคารและนายทุนซึ่งอัตราดอกเบี้ยสูง ทำให้ขาดเงินทุนหมุนเวียนเพราะเงินส่วนหนึ่งต้องนำไปชำระหนี้ทำให้ไม่สามารถดำรงทุนให้เติบโตได้ในระยะเวลาอันสั้น

2.2.2 ประสบปัญหาภัยธรรมชาติ เช่น ภัยแล้ง ทำให้สมาชิกประสบปัญหาการขาดทุน ส่งผลให้สมาชิกยังไม่สามารถมีเงินชำระคืนได้ในในการลงทุนครั้งแรก ต้องรอครั้งต่อไปซึ่งให้ผลผลิตดีกว่าในครั้งแรก

2.2.3 ผู้ค้อยโอกาสขาดโอกาสเข้าถึงแหล่งเงินทุน ผู้ค้อยโอกาสไม่กล้าขอกู้เงินจากกองทุนไปใช้ในการประกอบอาชีพ เพราะกลัวว่าเมื่อกู้มาแล้วจะ ไม่มีเงินใช้กองทุนคืนเมื่อประสบปัญหาการขาดทุน

3. การเกิดองค์กรเครือข่ายในการเรียนรู้

จากการปฏิบัติงานภาคสนามของผู้จัดทำสารนิพนธ์ได้สร้างเครือข่ายองค์กรย่อยภายในชุมชนได้แก่ กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพ ด้านการเกษตร ค้าขาย และบริการ องค์กรแห่งการเรียนรู้ เพื่อเสริมประสิทธิภาพ และความแข็งแกร่งในการดำเนินการโครงการตลอดจนการสร้างเครือข่ายกับองค์กรภายนอกชุมชน

4. ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชนพื้นที่เป้าหมาย

คนในหมู่บ้านห้วยปลากั้ง มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รู้หน้าที่ของตนเอง กระบวนการสื่อสารหรือสื่อความเข้าใจแบบไม่เป็นทางการที่มีประสิทธิผล การอยู่ในชุมชนอย่างสันติ

5.1 ผลโดยตรงและผลกระทบต่างๆคือ

5.1 ผลโดยตรง (Immediate Report) เมื่อเวลาผ่านระยะเวลาหนึ่งของผู้เงินได้นำเงินไปใช้ในการประกอบอาชีพ เป็นการสร้างรายได้ให้แก่สมาชิก ทำให้สมาชิกมีเงินใช้จ่ายในครอบครัว และสามารถนำเงินที่นำไปดำเนินกิจการมาชำระคืนกับกองทุนทั้งเงินต้นและดอกเบี้ย ทำให้กองทุนเติบโตขึ้น

5.2 ผลกระทบ โดยตรง (Direct Impact) สมาชิกที่กู้เงินไปดำเนินกิจการแล้วสามารถลดปัญหาหนี้สินได้ และมีการเพิ่มศักยภาพในการประกอบอาชีพและสร้างฐานะทางเศรษฐกิจให้เข้มแข็งกว่าแต่ก่อน

5.3 ผลกระทบ โดยอ้อม (Imdirect Impact) สมาชิกมีความเป็นอยู่ที่ดี ครอบครัวมีความอบอุ่น เป็นชุมชนที่น่าอยู่

2. ข้อเสนอแนะ

2.1 ข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขระเบียบข้อบังคับกองทุนหมู่บ้านห้วยปลากั้ง ที่ผู้จัดทำสารนิพนธ์ได้พบประเด็นที่ควรเสนอแนะให้มีการแก้ไขเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุนดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะที่ 1 การอนุมัติเงินกู้ ต้องพิจารณากลุ่มผู้ค้อยโอกาสในหมู่บ้านก่อน โดยพิจารณาจากความรู้และประสบการณ์ในการประกอบอาชีพ ถ้าผู้กู้มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับโครงการที่ขอกู้สมควรอนุมัติให้ แต่ถ้าผู้กู้ขาดความรู้และประสบการณ์ ควรมีการแนะนำให้

ความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพ รวมทั้งแนะนำให้ผู้ประกอบอาชีพในด้านที่ตนเองมีความและประสบการณ์

ข้อเสนอแนะที่ 2 ลักษณะของโครงการ สมาชิกที่เสนอขอกู้เงินจากกองทุน ต้องระบุโครงการให้ชัดเจนว่า ต้องการนำเงินจากกองทุน ไปดำเนินการในเรื่องใดบ้าง รวมทั้งค่าใช้จ่ายในการดำเนินการต่างๆ และ โครงการควรเป็นเรื่องที่ผู้กู้มีความรู้และประสบการณ์ในการทำงานมาก่อน

2.2 ข้อเสนอแนะการบริหารจัดการกองทุน ที่ผู้ทำสารนิพนธ์ได้พบประเด็นที่ควรเสนอแนะให้มีการปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุน ดังนี้

ข้อเสนอแนะที่ 1 ลักษณะ โครงการ สมาชิกที่เสนอขอกู้เงินจากกองทุนหมู่บ้าน ต้องระบุโครงการให้ชัดเจนว่า ต้องการนำเงินจากกองทุน ไปดำเนินการในเรื่องใดบ้าง รวมทั้งค่าใช้จ่ายในการดำเนินการต่างๆ และ โครงการควรเป็น โครงการที่สมาชิกมีความรู้ และประสบการณ์ในการทำงานมาก่อน

ข้อเสนอแนะที่ 2 การอนุมัติเงินกู้ ต้องพิจารณากลุ่มผู้ด้อยโอกาสก่อน โดยพิจารณาจากความรู้และประสบการณ์ของกลุ่มผู้ด้อยโอกาสที่ทำโครงการเสนอกู้ ถ้าผู้กู้มีความรู้และมีประสบการณ์เกี่ยวกับโครงการที่เสนอ สมควรที่จะอนุมัติ แต่ถ้าผู้กู้ขาดความรู้และประสบการณ์ควรมีการแนะนำให้ความรู้ในการประกอบอาชีพ รวมทั้งการแนะนำให้มีการประกอบอาชีพในด้านที่ผู้กู้มีความรู้และประสบการณ์

2.3 การเสนอแนะนำเงินกู้ไปพัฒนากิจกรรมอาชีพของสมาชิกกองทุนที่ผู้จัดทำสารนิพนธ์ ได้พบประเด็นที่ควรเสนอให้มีการปรับปรุงแก้ไข หรือแนะนำเกี่ยวกับการนำเงินกู้ไปพัฒนากิจกรรมอาชีพของสมาชิกกองทุน

ข้อเสนอแนะที่ 1 ในการประกอบอาชีพของผู้ที่เสนอขอกู้เงินจากกองทุนนั้น เมื่อได้รับการอนุมัติเงินกู้เรียบร้อยแล้ว ผู้กู้ต้องนำเงินจากการกู้กองทุน ไปใช้การประกอบอาชีพตามวัตถุประสงค์ที่เสนอขอจากกองทุน และต้องให้ความสนใจในการประกอบอาชีพ เพื่อให้เกิดผลคุ้มค่าต่อการที่ลงทุนไปและตรงกับวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกองทุน ที่ต้องการให้ผู้ด้อยโอกาสได้มีโอกาสเข้าถึงแหล่งเงินทุน และมีทุนในการประกอบอาชีพเป็นการสร้างรายได้ให้กับผู้ด้อยโอกาส ทำให้ครอบครัวมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะที่ 2 ในการประกอบอาชีพของผู้ผู้นั้น ต้องดูว่าผู้ผู้มีความรู้และประสบการณ์ด้านไหน ถ้าผู้ผู้มีความรู้ทางด้านเกษตรเช่น ทำไร่ข้าวโพคก็ควรทำในสิ่งที่ตนเองมีความถนัด เพื่อเป็นการลดปัญหาต่อการขาดทุน

2.4 ข้อเสนอแนะสำหรับการค้นคว้าวิจัยต่อไปหรือเพิ่มเติม ผู้จัดทำสารนิพนธ์ได้พบประเด็นที่เป็นแนวทางในการค้นคว้าวิจัยต่อไป ดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะที่ 1 มีการติดตามผลในระยะยาวของกองทุนเงินล้านว่าบรรลุวัตถุประสงค์ 5 ข้อมากน้อยเพียงใด

ข้อเสนอแนะที่ 2 ศึกษาปัจจัยด้านบวกและด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุวัตถุประสงค์ 5 ข้อ

ข้อเสนอแนะที่ 3 ควรติดตามการดำเนินกิจการของผู้ผู้ว่าการดำเนินการอย่างไร มีแนวโน้มว่าจะประสบความสำเร็จในอนาคตมากน้อยเพียงใด

สถานะทางการเงินกองทุนหมู่บ้านห้วยปลากั้ง

จัดตั้งกองทุนเมื่อ 27 มิถุนายน พ.ศ. 2544

ได้รับเงิน โอนเข้าบัญชี 30 สิงหาคม พ.ศ. 2544

อนุมัติเงินกู้ครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 18 พฤศจิกายน พ.ศ. 2544 เป็นเงิน 290,000 บาท

อนุมัติเงินกู้ครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 30 มกราคม พ.ศ. 2545 เป็นเงิน 445,000 บาท

อนุมัติเงินกู้ครั้งที่ 3 เมื่อวันที่ 28 มีนาคม พ.ศ. 2545 เป็นเงิน 195,000 บาท

อนุมัติเงินกู้ครั้งที่ 4 เมื่อวันที่ 13 พฤษภาคม พ.ศ. 2545 เป็นเงิน 67,000 บาท

รวมเงินอนุมัติทั้งหมดจำนวน 997,000 บาท

ยอดเงินล้านคงเหลือจำนวน 3,000 บาท

ดอกเบี้ยธนาคารจำนวน 6,318.52 บาท

เงินสะสมจำนวน 18,655.98 บาท

บรรณานุกรม

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ , สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี (2544)

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ.

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ , สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. (2544)

คู่มือสำหรับประชาชนเพื่อเตรียมจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง,

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ : ข้อบังคับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง. (2544)

กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานมาตรฐานอุดมศึกษา. (2545) ชุติวารสารนิพนธ์. กรุงเทพฯ

กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานมาตรฐานอุดมศึกษา. (2545) ชุติวารสารวิจัยชุมชน .นนทบุรี

กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานมาตรฐานการศึกษา. (2545) ชุติวารสารประเมินเพื่อการพัฒนา.

นนทบุรี

กองทุนหมู่บ้านต้องเป็นมากกว่าการเงิน มติชนสุดสัปดาห์. มิถุนายน 2545, หน้า 25.

คนจนอดหาผู้ค้าประกันไม่ได้. ไทยรัฐ. 8 พ.ย. 2544 หน้า 8.

แม้ว่ามีใหม่หัดบริหารประเทศ . มติชนสุดสัปดาห์ . (2545)

ศัลยา ประชาชาติ. 2545. “เศรษฐกิจโตขึ้น 0.80 %” มติชนสุดสัปดาห์. 24 - 30 (มิถุนายน 2545) , 16

อัตราการเมืองตั้งสมมติฐานคิด. ไทยรัฐ. 8 พ.ย. 2544 หน้า 8.

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี